

***Nadwyżka operacyjna
w jednostkach samorządu
terytorialnego w latach 2014-2016***

Warszawa 2017

Spis treści

Wprowadzenie	2
Część I Wykonanie budżetów jednostek samorządu terytorialnego	4
1. Dochody bieżące	4
2. Wydatki bieżące	5
3. Dochody majątkowe	7
4. Wydatki majątkowe	8
5. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	9
Część II Wykonanie budżetów gmin	12
1. Dochody bieżące	12
2. Wydatki bieżące	14
3. Dochody majątkowe	16
4. Wydatki majątkowe	17
5. Wynik budżetów gmin	17
Część III Wykonanie budżetów powiatów	21
1. Dochody bieżące	21
2. Wydatki bieżące	23
3. Dochody majątkowe	24
4. Wydatki majątkowe	25
5. Wynik budżetów powiatów	26
Część IV Wykonanie budżetów miast na prawach powiatu	28
1. Dochody bieżące	28
2. Wydatki bieżące	30
3. Dochody majątkowe	31
4. Wydatki majątkowe	31
5. Wynik budżetów miast na prawach powiatu	32
Część V Wykonanie budżetów województw	35
1. Dochody bieżące	35
2. Wydatki bieżące	37
3. Dochody majątkowe	38
4. Wydatki majątkowe	39
5. Wynik budżetów województw	40
Część VI Spełnianie relacji z art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych	42
Część VII Wnioski	45
Spis załączników:	51

Wprowadzenie

Ministerstwo Finansów prezentuje krótkie podsumowanie sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego dokonane w oparciu o osiągnięte – bieżące i majątkowe – dochody i wydatki ujęte w sprawozdaniach sporządzonych przez jednostki w latach 2014-2016. W niniejszym sprawozdaniu zawarto dane w ujęciu tabelarycznym w milionach złotych oraz w ujęciu schematycznym w miliardach złotych.

Podstawę gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego w latach 2014-2016 stanowiły:

- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
- ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Oceny sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego dokonano na podstawie osiągniętych dochodów i wydatków bieżących oraz dochodów i wydatków majątkowych.

Definicje dochodów i wydatków jednostek samorządu terytorialnego w podziale na bieżące i majątkowe, zawiera art. 235 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, zgodnie z którym do dochodów majątkowych zalicza się:

- dotacje i środki otrzymane na inwestycje,
- dochody ze sprzedaży majątku,
- dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

Przez dochody bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego rozumie się natomiast dochody budżetowe niebędące dochodami majątkowymi.

Do wydatków majątkowych zalicza się wydatki na:

- inwestycje i zakupy inwestycyjne,
- zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.

Wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego to wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych z dnia 2 marca 2010 r. (tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 1053, z późn.

zm.), w latach 2014-2016 do **dochodów majątkowych** jednostek samorządu terytorialnego zaliczane były dochody ujęte w następujących paragrafach:

- 076-078, 080, 087, 618, 620, 625, 626, 628-634, 641-645, 651-653, 656, 661-666, 668 i 669.

W latach 2014-2016 do **wydatków majątkowych** jednostek samorządu terytorialnego zaliczane były wydatki ujęte w paragrafach:

- 601, 605, 606, 613, 614, 617, 619-623, 625, 630, 656-658, 661-666, 669 i 680.

Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi określona jest jako wynik bieżący, który w przypadku osiągnięcia wartości dodatnich stanowi nadwyżkę operacyjną (odpowiednio deficyt operacyjny w przypadku ujemnego wyniku bieżącego).

Wynik budżetu operacyjnego wskazuje, czy jednostka samorządu terytorialnego jest w stanie pokryć wydatki bieżące dochodami bieżącymi.

Im wyższa jest wartość nadwyżki operacyjnej, tym większa jest możliwość realizacji przez jednostkę samorządu terytorialnego nowych przedsięwzięć majątkowych, bezpośrednio, przeznaczając tę kwotę na inwestycje lub pośrednio, spłacając wcześniej zaciągnięte zobowiązania na cele inwestycyjne.

Deficyt operacyjny oznacza, że wydatki bieżące zrealizowano przekraczając możliwości finansowe jednostki samorządu terytorialnego. W takiej sytuacji realizowanie zadań bieżących odbywa się kosztem sprzedaży majątku jednostki lub poprzez zaciąganie nowych zobowiązań. Do przyczyn powstawania deficytu należy zaliczyć nadmierne zadłużenie lub niższy, niż zakładano, wzrost dochodów jednostki.

Podstawowe źródło danych, dotyczących wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2014-2016, stanowiły sprawozdania z wykonania planów dochodów i wydatków oraz zobowiązań i należności tych jednostek, sporządzone według zasad określonych rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej i rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych.¹

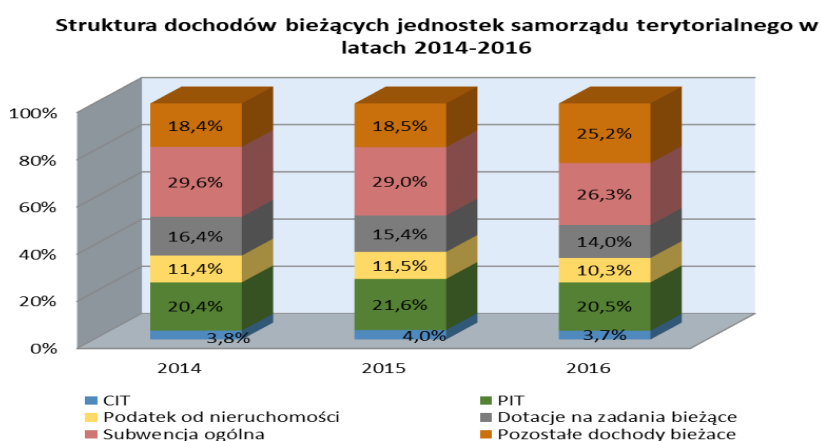
---

¹ Obliczenia zostały wykonane w oparciu o sprawozdania jednostek samorządu terytorialnego za 2014 r. według stanu bazy na dzień 23 marca 2015 r., za 2015 r. według stanu bazy na dzień 24 marca 2016 r. i na 2016 r. według stanu bazy na dzień 21 marca 2017 r. oraz dane z Wieloletniej Prognozy Finansowej jednostek samorządu terytorialnego na lata 2016-2019 według stanu bazy na dzień 5.11.2015 r. Dane te nie uwzględniają korekt nadesłanych po tych terminach. Wielkości ujęto w zaokrągleniu do miliona lub miliarda złotych, na skutek czego powstały niewielkie rozbieżności w prezentowanych danych liczbowych.

Część I

Wykonanie budżetów jednostek samorządu terytorialnego

1. Dochody bieżące

W strukturze dochodów bieżących jednostek samorządu terytorialnego w 2016 r., największy udział stanowiły: subwencja ogólna – 26,3%, dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych – 20,5%, dotacje na zadania bieżące – 14,0% oraz pozostałe dochody bieżące – 25,2%.

Dochody bieżące jednostek samorządu terytorialnego w latach 2014-2016

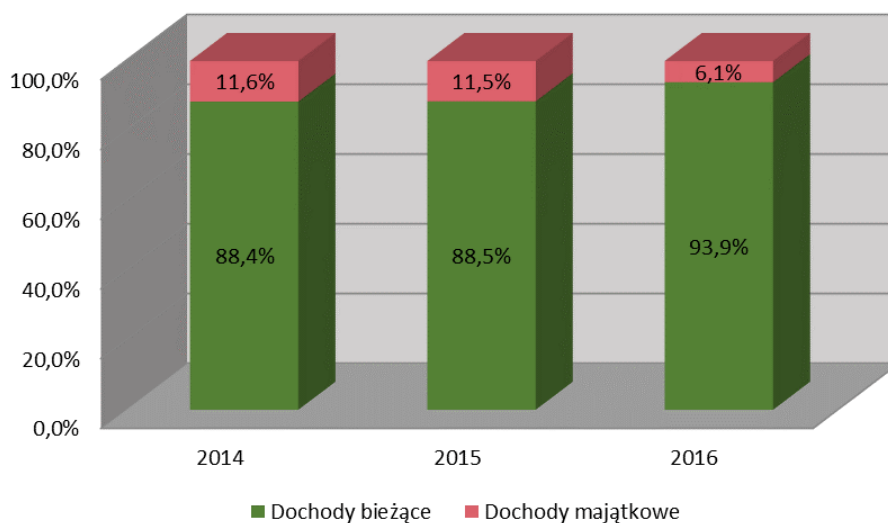
Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	w mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM,						
w tym:						
Dochody bieżące,						
z tego:						
PIT	35 105	38 100	41 108	108,5	107,9	117,1
CIT	6 440	7 076	7 441	109,9	105,2	115,5
Podatek od nieruchomości	19 532	20 171	20 774	103,3	103,0	106,4
Dotacje na zadania bieżące	28 159	27 101	45 657	96,2	168,5	162,1
Subwencja ogólna (część bieżąca)	50 905	51 049	52 739	100,3	103,3	103,6
Pozostałe dochody bieżące	31 580	32 569	33 010	103,1	101,4	104,5

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., dochody bieżące jednostek samorządu terytorialnego wzrosły o 14,0%, a w porównaniu do 2014 r. o 16,9%, podczas gdy dochody ogółem wzrosły odpowiednio o 7,4% i o 9,9%.

W 2016 r., w porównaniu z 2015 r., wszystkie źródła dochodów bieżących wykazywały wzrost a najwyższą dynamikę dochodów bieżących jednostki samorządu terytorialnego uzyskały z dotacji na zadania bieżące (162,1%).

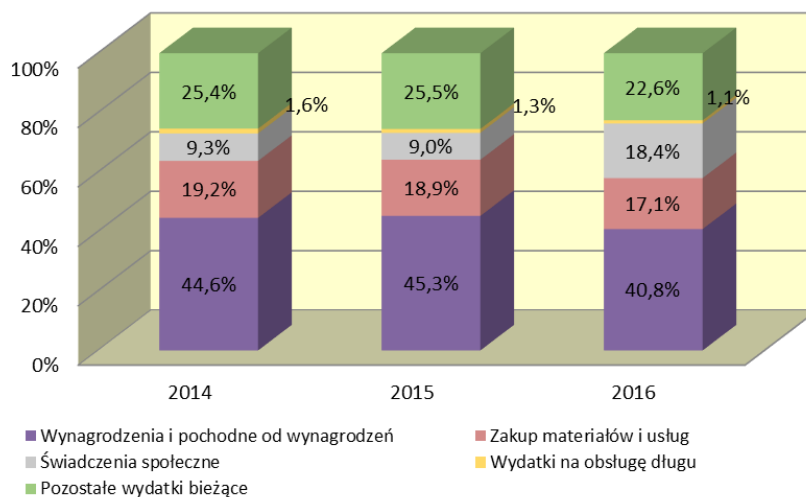
Struktura dochodów ogółem jednostek samorządu terytorialnego w podziale na bieżące i majątkowe w latach 2014 - 2016

Udział dochodów bieżących w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w 2016 r. wyniósł 93,9%.

2. Wydatki bieżące

Struktura wydatków bieżących jednostek samorządu terytorialnego w latach 2014 - 2016

W 2016 r. w strukturze wydatków bieżących jednostek samorządu terytorialnego przeważały wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń – 40,8%, świadczenia społeczne – 18,4% i pozostałe wydatki bieżące – 22,6%. Wydatki te stanowiły łącznie 81,8% wydatków bieżących.

Wydatki bieżące jednostek samorządu terytorialnego w latach 2014-2016

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
WYDATKI OGÓŁEM, w tym:	196 754	196 415	206 035	99,8	104,9	104,7
Wydatki bieżące, z tego:	155 404	157 839	180 204	101,6	114,2	116,0
Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	69 298	71 438	73 576	103,1	103,0	106,2
Zakup materiałów i usług	29 807	29 817	30 904	100,0	103,6	103,7
Świadczenia społeczne	14 385	14 281	33 134	99,3	232,0	230,3
Wydatki na obsługę długu	2 488	2 085	1 928	83,8	92,5	77,5
Pozostałe wydatki bieżące	39 425	40 219	40 662	102,0	101,1	103,1

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

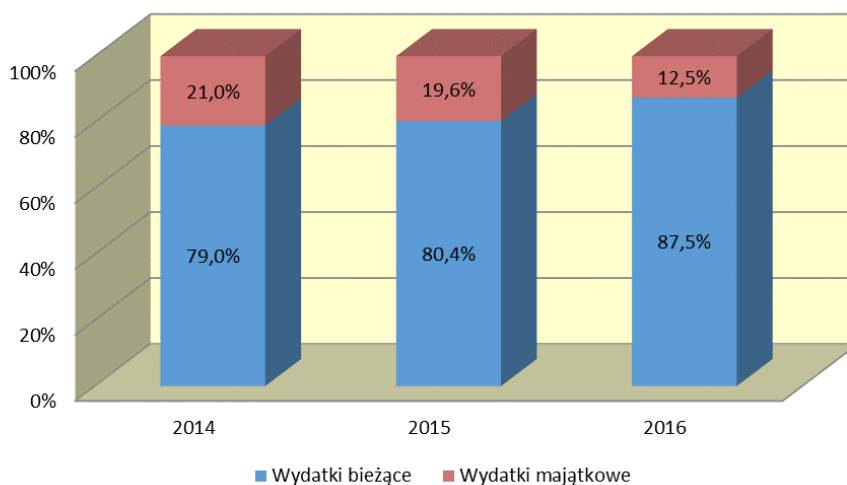
W 2016 r., w stosunku do 2015 r., wydatki bieżące wzrosły o 14,2%, a w porównaniu do 2014 r. o 16,0%, natomiast wydatki ogółem wzrosły o 4,9% w porównaniu do roku 2015 i o 4,7% w porównaniu do roku 2014.

W 2016 r., w porównaniu do 2015 r., najwyższa dynamika wydatków bieżących dotyczyła wydatków na świadczenia społeczne (232,0%).

W 2016 r. wydatki na obsługę długu były niższe o 7,5% od wydatków na ten cel wykonanych w 2015 r. Wydatki na obsługę długu stanowiły 1,1% wydatków bieżących.

Wydatki na zakup materiałów i usług, które stanowiły 17,1% wydatków bieżących, zostały zrealizowane w kwocie o 3,6% wyższej niż wydatki z tego tytułu wykonane w roku 2015.

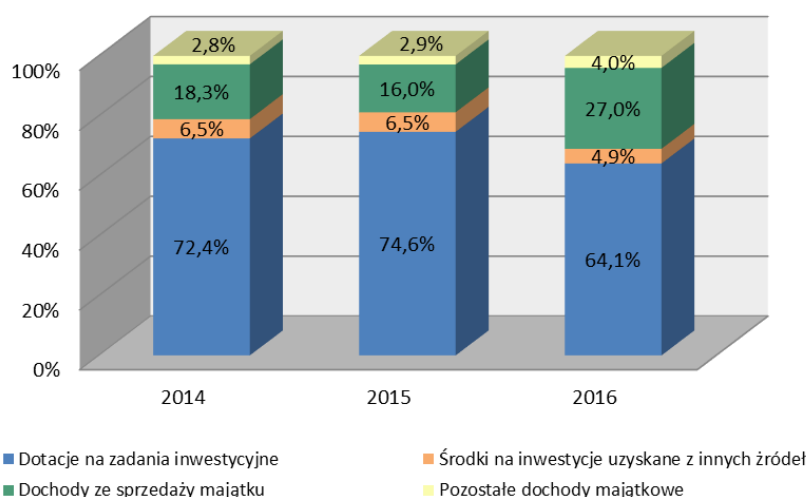
Struktura wydatków jednostek samorządu terytorialnego w latach 2014 - 2016

W 2016 r. wydatki bieżące stanowiły 87,5% wydatków ogółem jednostek samorządu terytorialnego, przy czym 40,8% wydatków bieżących przeznaczonych zostało na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń.

3. Dochody majątkowe

Struktura dochodów majątkowych jednostek samorządu terytorialnego w latach 2014 - 2016

W 2016 r. w strukturze dochodów majątkowych największy udział stanowiły dotacje na zadania inwestycyjne – 64,1%. Udział tych dotacji w dochodach majątkowych zmniejszył się o 10,5 punktu procentowego w porównaniu do 2015 r. Udział dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach majątkowych zwiększył się z 16,0% w 2015 r. do 27,0% w 2016 r. Natomiast udział środków na inwestycje

uzyskanych z innych źródeł wyniósł w 2016 – 4,9% i zmniejszył się w porównaniu do 2015 r. o 1,6 punktu procentowego.

Dochody majątkowe jednostek samorządu terytorialnego w latach 2014-2016 przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM, w tym:	194 337	199 019	213 669	102,4	107,4	109,9
Dochody majątkowe, z tego:	22 616	22 952	12 939	101,5	56,4	57,2
Dotacje na zadania inwestycyjne	16 382	17 133	8 292	104,6	48,4	50,6
Środki na inwestycje uzyskane z innych źródeł	1 459	1 494	631	102,4	42,2	43,2
Dochody ze sprzedaży majątku	4 134	3 670	3 499	88,8	95,3	84,6
Pozostałe dochody majątkowe	641	655	518	102,2	79,1	80,8

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., dochody majątkowe zmniejszyły się o 43,6%, a w porównaniu do 2014 r. o 42,8%.

W porównaniu do 2015 r., w roku 2016 dochody uzyskane z tytułu dotacji na zadania inwestycyjne zmniejszyły się o 51,6%, dochody z tytułu środków na inwestycje uzyskane z innych źródeł o 57,8% a dochody ze sprzedaży majątku o 4,7%.

4. Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego w latach 2014-2016 przedstawiały się następująco:

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Wydatki majątkowe (mln zł)	41 350	38 576	25 831
w tym: wydatki inwestycyjne (mln zł)	39 923	37 220	24 408

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., wydatki majątkowe zmniejszyły się o 33,0%, a w porównaniu do 2014 r. zmniejszyły się o 37,5%, zaś wydatki inwestycyjne odpowiednio o 34,4% i 38,9%.

5. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Dochody, wydatki oraz wynik jednostek samorządu terytorialnego w latach 2014-2016 w podziale na dochody oraz wydatki bieżące i majątkowe

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
I. DOCHODY OGÓŁEM, z tego:	194 337	199 019	213 669	102,4	107,4	109,9
I.1 Dochody bieżące	171 722	176 067	200 730	102,5	114,0	116,9
I.2 Dochody majątkowe	22 616	22 952	12 939	101,5	56,4	57,2
II. WYDATKI OGÓŁEM, z tego:	196 754	196 415	206 035	99,8	104,9	104,7
II.1 Wydatki bieżące	155 404	157 839	180 204	101,6	114,2	116,0
II.2 Wydatki majątkowe	41 350	38 576	25 831	93,3	67,0	62,5
III. WYNIK OGÓŁEM (I-II)	-2 417	2 604	7 634	-	-	-
WYNIK BIEŻĄCY (I.1-II.1)	16 318	18 228	20 526	-	-	-
WYNIK MAJĄTKOWY (I.2-II.2)	-18 735	-15 624	-12 891	-	-	-

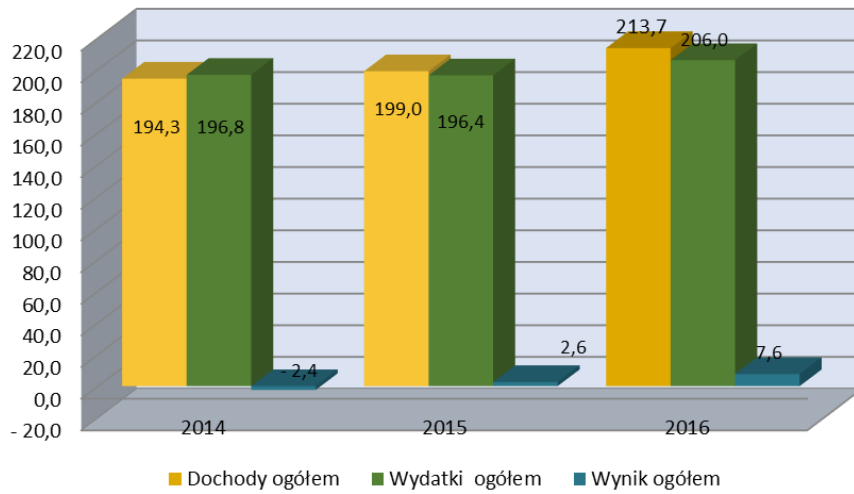
Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

W 2016 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego zamknęły się nadwyżką w wysokości 7.634 mln zł.

W latach 2014-2016 dochody bieżące jednostek samorządu terytorialnego były wyższe od wydatków bieżących.

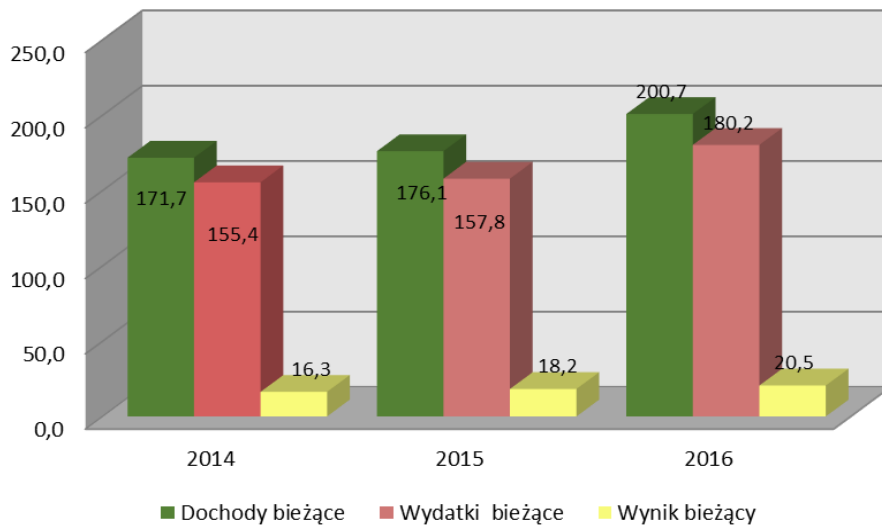
Natomiast wynik majątkowy (dochody majątkowe - wydatki majątkowe) jednostek zamknął się w tych latach deficytem. Deficyt ten w roku 2016 był niższy niż w roku 2015 o 2.733 mln zł.

Dochody, wydatki i wynik ogółem jednostek samorządu terytorialnego w latach 2014-2016 (w mld)

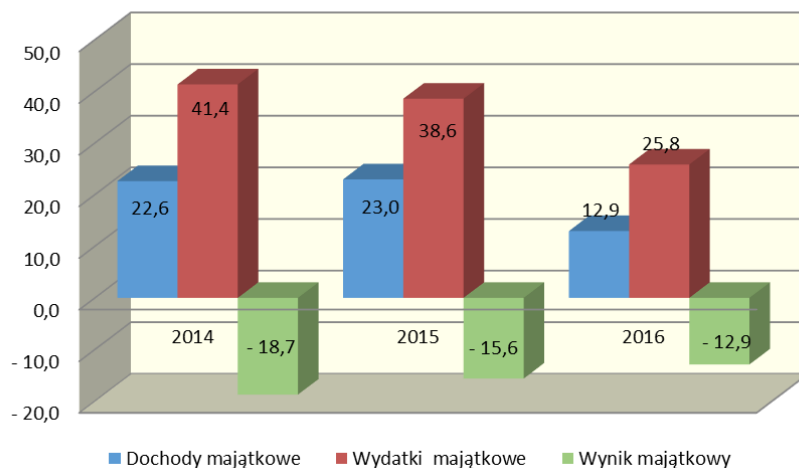
Dochody jednostek samorządu terytorialnego ogółem w roku 2016 wyniosły 213,7 mld zł, zaś wydatki ogółem wyniosły 206,0 mld zł.

Dochody, wydatki i wynik bieżący jednostek samorządu terytorialnego w latach 2014-2016 (w mld)

W 2016 roku dochody bieżące jednostek samorządu terytorialnego były wyższe od wydatków bieżących o 20,5 mld zł.

Dochody, wydatki i wynik majątkowy jednostek samorządu terytorialnego w latach 2014 - 2016 (w mld zł)

W 2016 r. wydatki majątkowe zostały zrealizowane na poziomie 25,8 mld zł, z czego 12,9 mld zł, tj. 50,0%, mogło być sfinansowane z dochodów majątkowych.

W poniższym zestawieniu przedstawiono dane dotyczące liczby jednostek samorządu terytorialnego według osiągniętego wyniku bieżącego w latach 2014 - 2016

Wyszczególnienie	Liczba jednostek samorządu terytorialnego wg osiągniętego wyniku bieżącego		
	2014	2015	2016
Dodatni wynik bieżący (nadwyżka operacyjna)	2 754	2 762	2 792
Ujemny wynik bieżący (deficyt operacyjny)	55	46	16

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

Liczba jednostek wykazujących ujemny wynik bieżący w 2016 r. wyniosła 16 i była mniejsza w porównaniu do 2015 r. o 30 jednostek.

***

W dalszej części opracowania przeanalizowano dane z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego w podziale na gminy, powiaty, miasta na prawach powiatu i województwa.

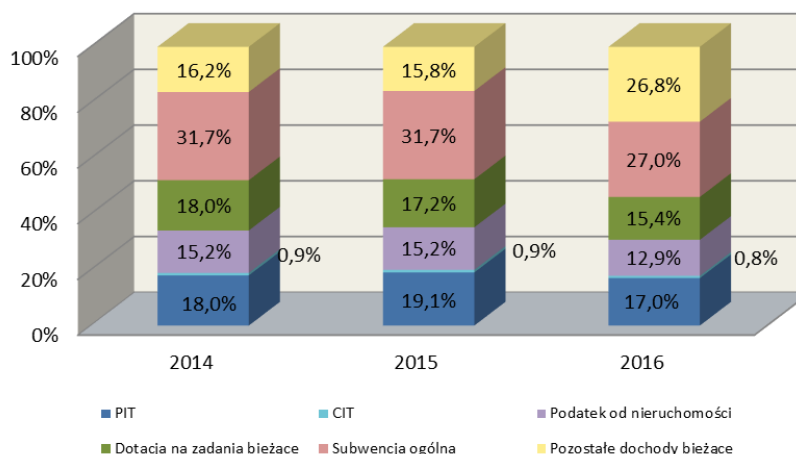
Szczegółowe dane w zakresie realizacji budżetów, dotyczące poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego, przedstawiono w załącznikach.

Część II

Wykonanie budżetów gmin

1. Dochody bieżące

Struktura dochodów bieżących gmin w latach 2014-2016

W strukturze dochodów bieżących gmin w 2016 r. największy udział stanowiły: subwencja ogólna – 27,0%, dochody z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych – 17,0%, dotacje na zadania bieżące – 15,4%. Pozostałe dochody bieżące stanowiły 26,8% dochodów bieżących gmin.

Dochody bieżące gmin w latach 2014-2016 przedstawia poniższa tabela

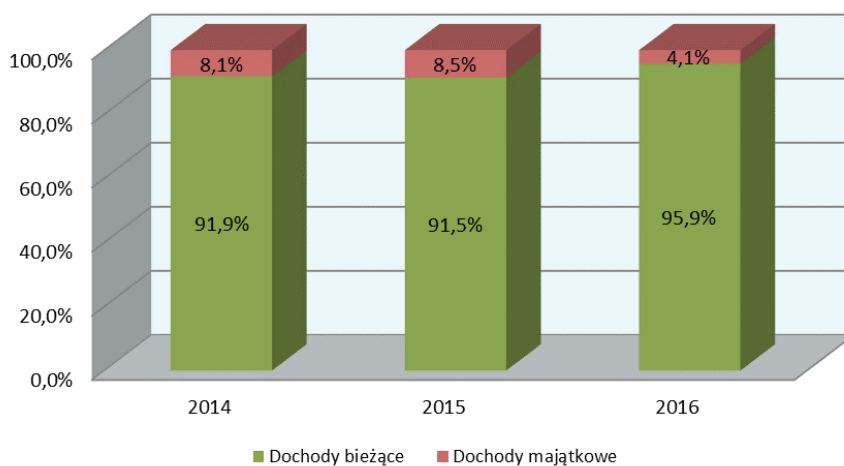
Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM, w tym:	84 549	87 667	101 795	103,7	116,1	120,4
Dochody bieżące, z tego:	77 712	80 186	97 583	103,2	121,7	125,6
PIT	13 983	15 289	16 616	109,3	108,7	118,8
CIT	702	753	778	107,3	103,4	110,9
Podatek od nieruchomości	11 831	12 227	12 627	103,3	103,3	106,7
Dotacje na zadania bieżące	14 016	13 814	15 002	98,6	108,6	107,0
Subwencja ogólna (część bieżąca)	24 599	25 419	26 361	103,3	103,7	107,2
Pozostałe dochody bieżące	12 582	12 684	26 198	100,8	206,6	208,2

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów gmin za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., dochody bieżące gmin wzrosły o 21,7%, a w porównaniu do 2014 r. o 25,6%, natomiast dochody ogółem wzrosły odpowiednio o 16,1% i o 20,4%.

W 2016 r. dochody gmin z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wzrosły o 8,7%, a z podatku dochodowego od osób prawnych o 3,4%.

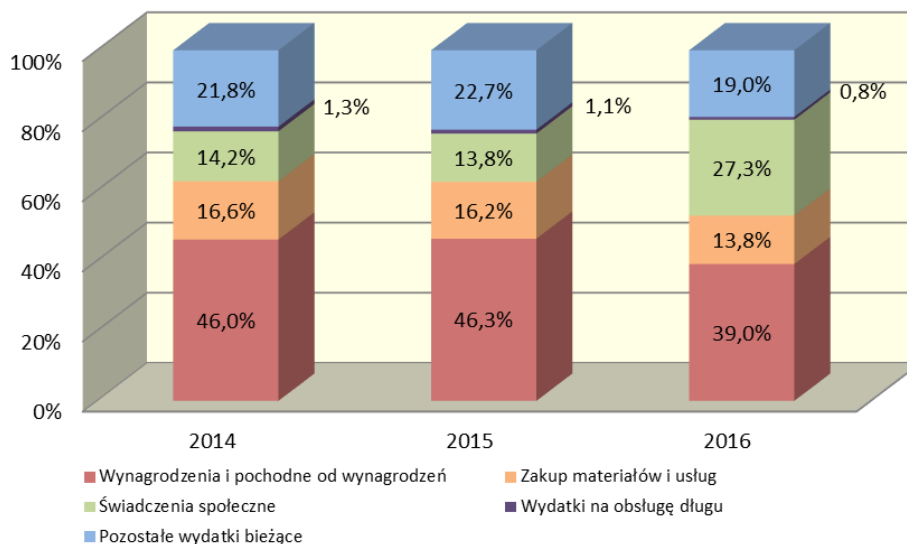
Struktura dochodów ogółem gmin w podziale na bieżące i majątkowe w latach 2014 - 2016

Udział dochodów bieżących gmin w strukturze dochodów ogółem gmin zwiększył się z 91,5% w 2015 r. do 95,9% w 2016 r.

2. Wydatki bieżące

Struktura wydatków bieżących gmin w latach 2014 - 2016

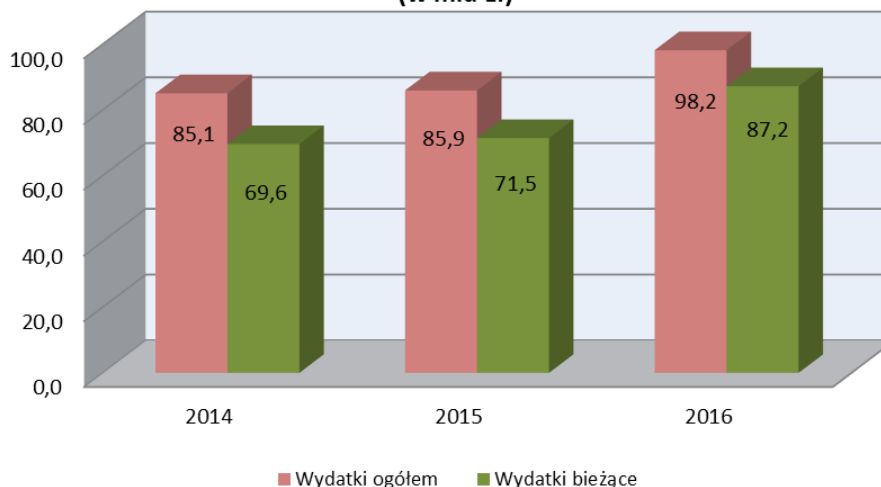
W strukturze wydatków bieżących gmin w 2016 r. przeważały wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń – 39,0% oraz na świadczenia społeczne – 27,3%. Wydatki gmin w tych grupach stanowiły łącznie 66,3% wydatków bieżących.

Wydatki bieżące gmin w latach 2014-2016 przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
WYDATKI OGÓŁEM, w tym:	85 070	85 944	98 175	101,0	114,2	115,4
Wydatki bieżące, z tego:	69 615	71 455	87 222	102,6	122,1	125,3
Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	32 028	33 054	34 029	103,2	103,0	106,2
Zakup materiałów i usług	11 578	11 596	12 070	100,2	104,1	104,2
Świadczenia społeczne	9 920	9 840	23 854	99,2	242,4	240,5
Wydatki na obsługę długu	933	778	701	83,5	90,1	75,2
Pozostałe wydatki bieżące	15 157	16 187	16 566	106,8	102,3	109,3

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów gmin za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

**Wydatki ogółem i wydatki bieżące gmin w latach 2014 - 2016
(w mld zł)**

Wydatki bieżące wykonane w roku 2016 wyniosły 87,2 mld zł i były wyższe w porównaniu do roku 2015 o 15,7 mld zł.

Wydatki ogółem gmin w 2016 r. w stosunku do 2015 r. wzrosły o 14,2%. W 2016 r., w stosunku do 2015 r., wydatki bieżące gmin wzrosły o 22,1%, a w porównaniu do 2013 r. o 25,3%.

Wśród wydatków bieżących gmin w 2016 r., największe tempo wzrostu wykazują wydatki na świadczenia społeczne. W 2016 r., w porównaniu do 2015 r., wykonanie wydatków z tego tytułu było wyższe o 142,4%.

W 2016 r. wydatki na wynagrodzenia i pochodne, które w strukturze wydatków bieżących stanowiły 39,0%, w porównaniu do 2015 r. były wyższe o 3,0%, a w porównaniu do 2014 r. o 6,2%.

W 2016 r. wydatki na obsługę długu w stosunku do 2015 r. były niższe o 9,9%.

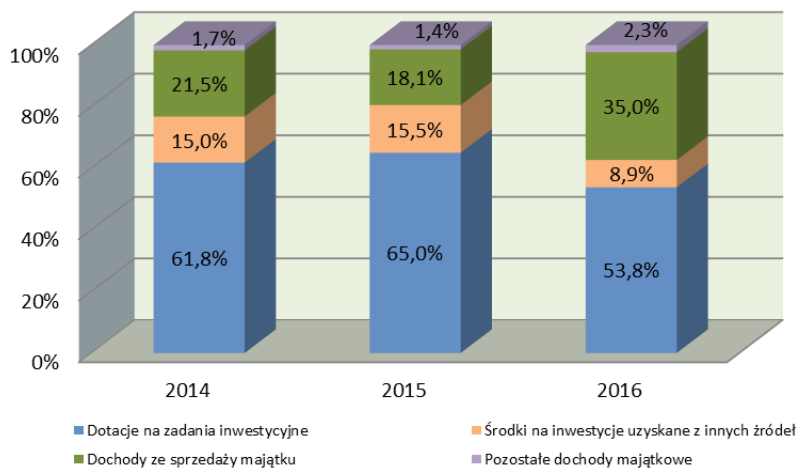

■ Wydatki bieżące ■ Wydatki majątkowe

W strukturze wydatków ogółem wydatki bieżące w roku 2016 stanowiły 88,8%.

3. Dochody majątkowe

Struktura dochodów majątkowych gmin w latach 2014 - 2016

W strukturze wykonanych dochodów majątkowych gmin w 2016 r. największy udział stanowiły dotacje na zadania inwestycyjne - 53,8%.

Dochody majątkowe gmin w latach 2014-2016 przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM, w tym:	84 549	87 667	101 795	103,7	116,1	120,4
Dochody majątkowe, z tego:	6 837	7 481	4 212	109,4	56,3	61,6
Dotacje na zadania inwestycyjne	4 225	4 865	2 266	115,1	46,6	53,6
Środki na inwestycje uzyskane z innych źródeł	1 025	1 158	374	113,0	32,3	36,5
Dochody ze sprzedaży majątku	1 468	1 352	1 476	92,1	109,1	100,5
Pozostałe dochody majątkowe	119	106	97	89,1	91,5	81,5

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów gmin za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., dochody majątkowe wzrosły o 16,1%, a w porównaniu do 2014 r. zwiększyły się o 20,4%.

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., dochody ze sprzedaży majątku wzrosły o 9,1%. W pozostałych kategoriach dochody majątkowe gmin zmniejszyły się w porównaniu do roku 2015.

4. Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe gmin w latach 2014-2016 przedstawiały się następująco:

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Wydatki majątkowe (mln zł)	15 455	14 489	10 954
w tym: wydatki inwestycyjne (mln zł)	15 143	14 209	10 649

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., wydatki majątkowe były niższe o 24,4%, a w porównaniu do 2014 r. o 29,1%, natomiast wydatki inwestycyjne w 2016 r., w odniesieniu do 2015 r., były niższe o 25,1%, a w stosunku do 2014 r. o 29,7%.

W strukturze wydatków ogółem wydatki majątkowe stanowiły 11,2%.

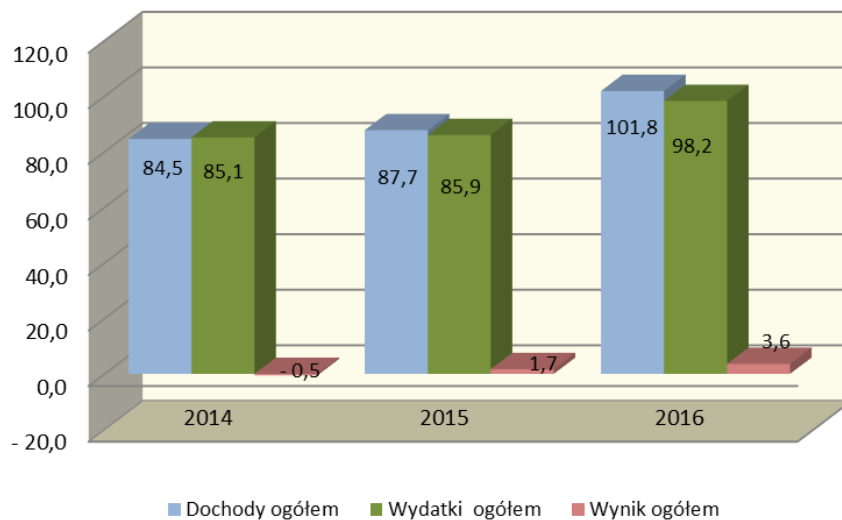
Wynik budżetów gmin

W poniższym zestawieniu przedstawiono dochody, wydatki oraz wynik gmin w podziale na bieżący i majątkowy w latach 2014-2016.

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
I. DOCHODY OGÓŁEM, z tego:	37 033	38 507	44 450	104,0	115,4	120,0
I.1 Dochody bieżące	34 108	34 930	42 938	102,4	122,9	125,9
I.2 Dochody majątkowe	2 925	3 577	1 512	122,3	42,3	51,7
II. WYDATKI OGÓŁEM, z tego:	37 417	37 575	42 816	100,4	113,9	114,4
II.1 Wydatki bieżące	30 103	30 758	37 924	102,2	123,3	126,0
II.2 Wydatki majątkowe	7 314	6 818	4 892	93,2	71,8	66,9
III. WYNIK OGÓŁEM (I-II)						
	-384	932	1 634	-	-	-
WYNIK BIEŻĄCY (I.1-II.1)	4 005	4 173	5 014	-	-	-
WYNIK MAJĄTKOWY (I.2-II.2)	-4 389	-3 240	-3 380	-	-	-

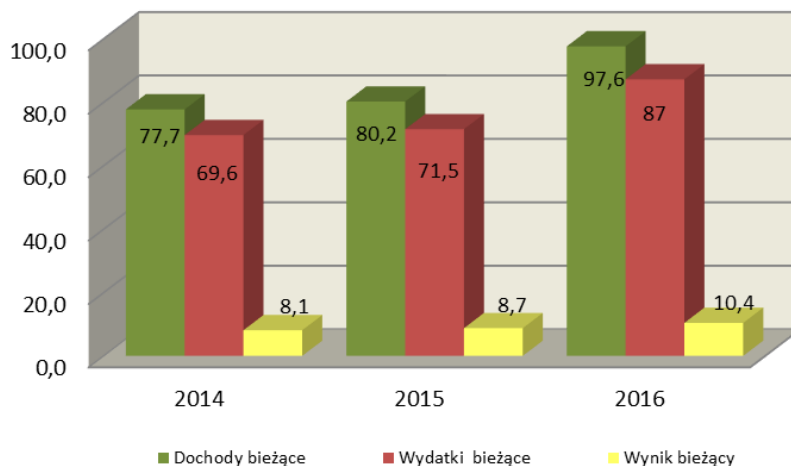
Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów gmin za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

Dochody, wydatki i wynik ogółem gmin w latach 2014 - 2016
(w mld zł)

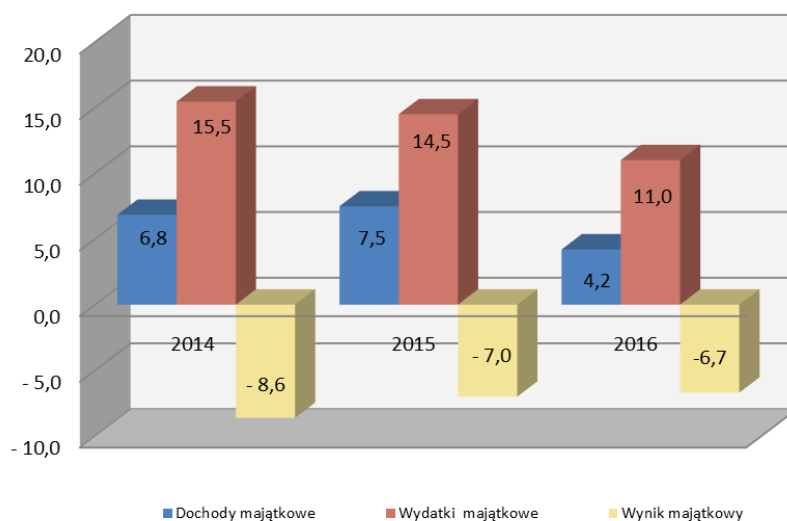
W 2016 r. gminy zamknęły budżety nadwyżką w wysokości 3,6 mld zł.

Dochody, wydatki i wynik bieżący gmin w latach 2014 - 2016 (w mld zł)

Nadwyżka bieżąca (dochody bieżące - wydatki bieżące) w gminach w 2016 r. w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 1,7 mld zł, tj. o 18,7%.

Dochody, wydatki i wynik majątkowy gmin w latach 2014 - 2016 (w mld zł)

W 2016 r. wydatki majątkowe gmin zostały zrealizowane na poziomie 11,0 mld zł, z czego 4,2 mld zł, tj. 38,2% mogło być sfinansowane z dochodów majątkowych. W 2016 r. w porównaniu do 2015 r. dochody majątkowe były niższe o 43,7%, natomiast zmniejszenie wydatków majątkowych wynosiło 24,4%.

W poniższym zestawieniu przedstawiono dane dotyczące liczby gmin według osiągniętego wyniku bieżącego w latach 2014-2016

Wyszczególnienie	Liczba gmin wg osiągniętego wyniku bieżącego		
	2014	2015	2016
Dodatni wynik bieżący (nadwyżka operacyjna)	2 366	2 368	2 399
Ujemny wynik bieżący (deficyt operacyjny)	47	44	13

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów gmin za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

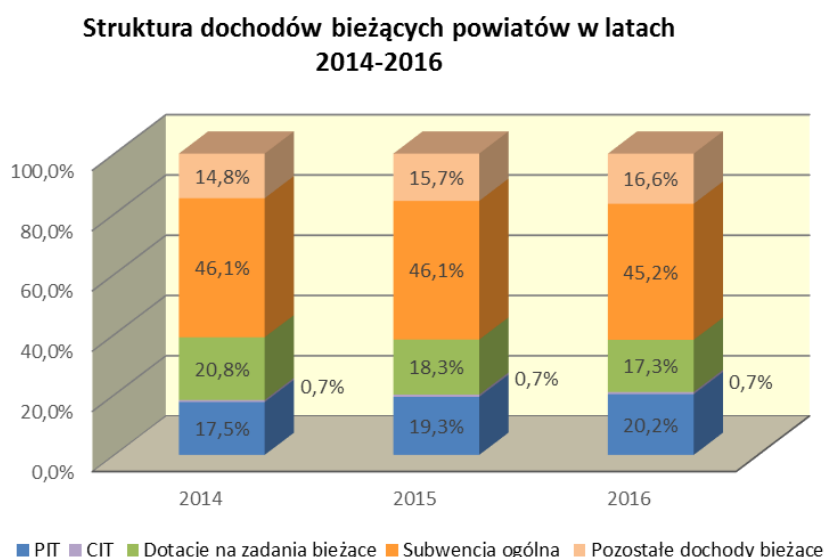
Liczba jednostek wykazujących dodatni wynik bieżący zwiększyła się w 2016 r., w porównaniu do 2015 r., o 31 gmin, natomiast w porównaniu do 2014 r. zwiększyła się o 33 jednostki.

Szczegółowe dane w zakresie realizacji budżetów, dotyczące poszczególnych gmin, przedstawiono w załącznikach.

Część III

Wykonanie budżetów powiatów

1. Dochody bieżące

W strukturze dochodów bieżących powiatów w 2016 r., największy udział stanowiły: subwencja ogólna – 45,2%, dochody uzyskiwane z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych – 20,2% oraz dotacje na zadania bieżące – 17,3%.

Dochody bieżące powiatów w latach 2014-2016 przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	3 : 2	4 : 3	4 : 2
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY ogółem	23 783	23 681	23 948	99,6	101,1	100,7
Dochody bieżące z tego:	21 787	21 630	22 366	99,3	103,4	102,7
PIT	3 820	4 166	4 509	109,1	108,2	118,0
CIT	146	158	162	107,9	102,4	110,6
Dotacje na zadania bieżące	4 539	3 950	3 866	87,0	97,9	85,2
Subwencja ogólna	10 053	9 962	10 108	99,1	101,5	100,5
Pozostałe dochody bieżące	3 229	3 395	3 721	105,1	109,6	115,2

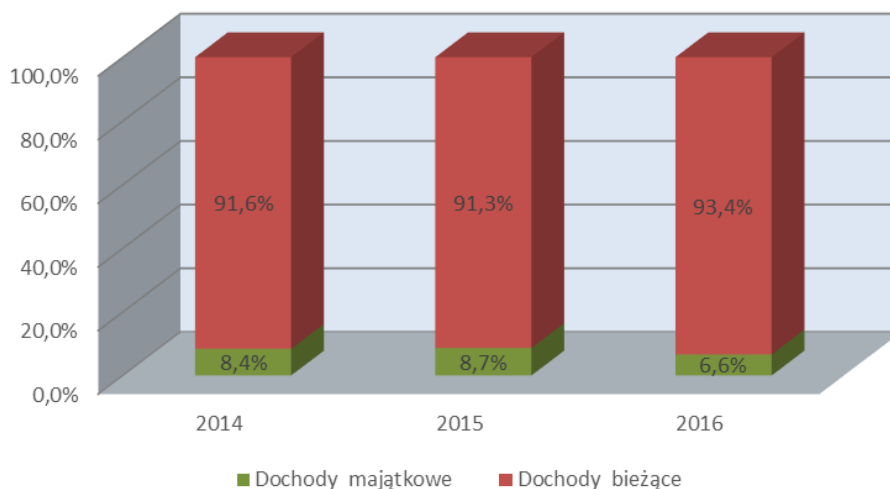
Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów powiatów za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., dochody bieżące powiatów były wyższe o 3,4%, a w porównaniu do 2014 r. wzrosły o 2,7%. Dochody ogółem były wyższe

w odniesieniu do wykonanych dochodów ogółem w 2015 r. o 1,1% a w porównaniu do 2014 roku były wyższe o 0,7%.

W 2016 r. najwyższą dynamikę dochodów bieżących powiaty uzyskały z pozostałych dochodów bieżących – 9,6%, z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych - 8,2% oraz z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych – 2,4%, natomiast zmniejszyły się dotacje na zadania bieżące o 2,1%.

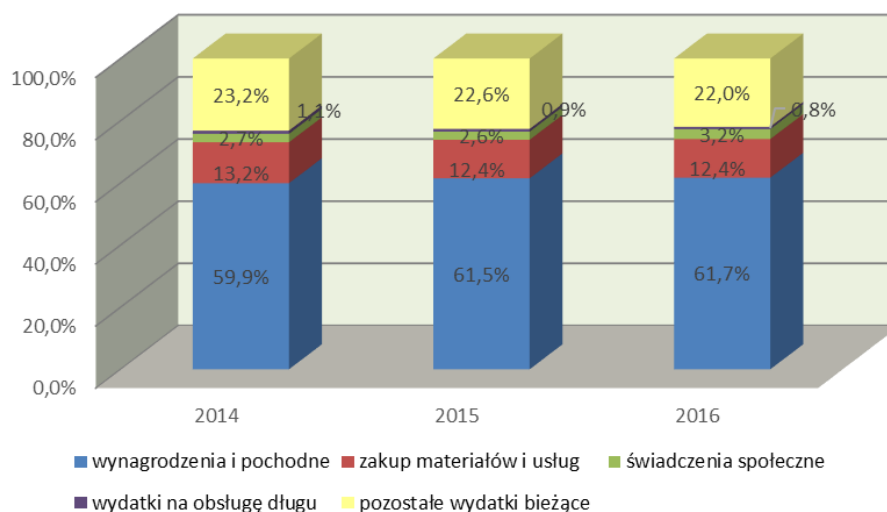
Struktura dochodów ogółem powiatów w latach 2014-2016

W strukturze dochodów ogółem powiatów udział dochodów bieżących w 2016 r. wynosi 93,4%, natomiast zmniejszył się udział dochodów majątkowych z 8,7% w 2015 r. do 6,6% w 2016 r.

2. Wydatki bieżące

Struktura wydatków bieżących powiatów w latach 2014-2016

Wśród wydatków bieżących zrealizowanych przez powiaty w 2016 r. przeważały wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń - 61,7%, pozostałe wydatki - 22,0% oraz zakup materiałów i usług - 12,4%. Wydatki powiatów w tych grupach stanowiły łącznie 96,1% wydatków bieżących.

Wydatki bieżące powiatów w latach 2014-2016 przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	3 : 2	4 : 3	4 : 2
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
WYDATKI ogółem	23 784	23 444	23 301	98,6	99,4	98,0
Wydatki bieżące z tego:	20 292	20 017	20 302	98,6	101,4	100,1
wynagrodzenia i pochodne	12 150	12 302	12 518	101,2	101,8	103,0
zakup materiałów i usług	2 674	2 479	2 523	92,7	101,8	94,4
świadczenia społeczne	550	524	644	95,4	122,8	117,1
wydatki na obsługę długu	216	179	156	82,6	87,3	72,1
pozostałe wydatki bieżące	4 702	4 533	4 462	96,4	98,4	94,9

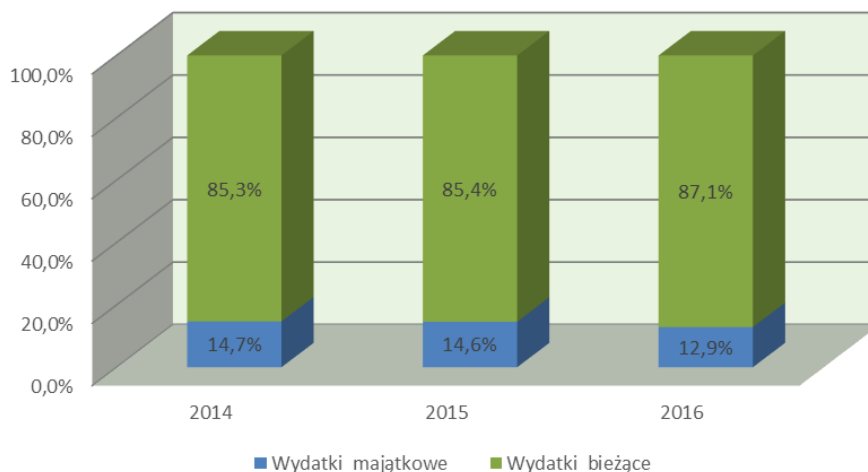
Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów powiatów za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., wydatki bieżące powiatów zwiększyły się o 1,4% zaś w porównaniu do roku 2014 o 0,1%. W porównaniu do 2015 r. wydatki ogółem zmniejszyły się o 0,6%, zaś w stosunku do roku 2014 o 2,0%.

W omawianych latach zanotowano wzrost wydatków na świadczenia społeczne. Wykonanie wydatków z tego tytułu w 2016 r. było wyższe o 22,8% w porównaniu z 2015 r. i o 17,1% w odniesieniu do 2014 r.

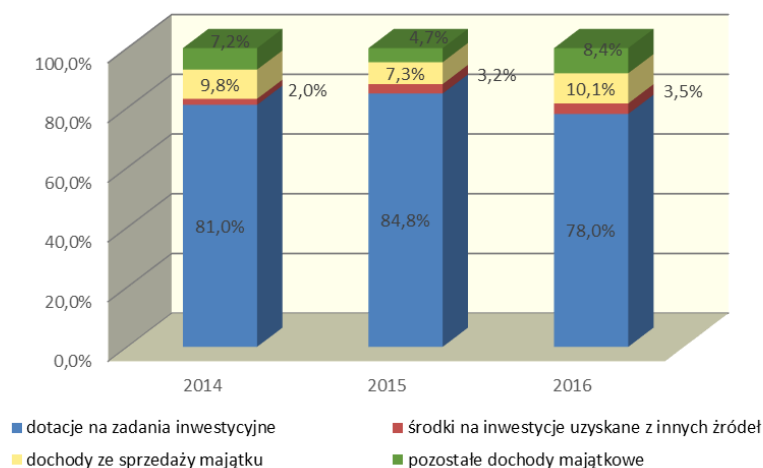
Struktura wydatków ogółem powiatów w latach 2014-2016

W 2016 r. udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem powiatów zwiększył się w porównaniu do 2015 r. z 85,4% do 87,1%.

3. Dochody majątkowe

Struktura dochodów majątkowych powiatów w latach 2014-2016

W dochodach majątkowych powiatów największy udział stanowiły w 2016 r. dotacje na zadania inwestycyjne – 78,0% oraz dochody ze sprzedaży majątku - 10,1%.

Udział środków na inwestycje uzyskane z innych źródeł w 2016 r. stanowił 3,5% dochodów majątkowych.

W stosunku do roku 2015, w roku 2016 w strukturze dochodów majątkowych powiatów zwiększył się udział pozostałych dochodów ze sprzedaży majątku - z 4,7% r. do 8,4%.

Dochody majątkowe powiatów w latach 2014-2016 przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	3 : 2	4 : 3	4 : 2
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY ogółem, w tym:	23 783	23 681	23 948	99,6	101,1	100,7
Dochody majątkowe, z tego:	1 995	2 051	1 582	102,8	77,1	79,3
dotacje na zadania inwestycyjne	1 617	1 739	1 234	107,6	70,9	76,3
środki na inwestycje uzyskane z innych źródeł	40	65	56	162,4	85,6	139,1
dochody ze sprzedaży majątku	195	151	160	77,2	106,0	81,8
pozostałe dochody majątkowe	144	96	133	67,0	138,3	92,7

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów powiatów za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

W 2016 r. dochody majątkowe zostały zrealizowane na poziomie niższym niż w 2015 r. o 22,9%.

Spośród dochodów majątkowych w 2016 r., w odniesieniu do 2015 r. zmniejszyły się dochody z dotacji na zadania inwestycyjne o 29,1% oraz środki na inwestycje uzyskane z innych źródeł o 14,4%. Natomiast dochody ze sprzedaży majątku oraz pozostałe dochody zwiększyły się w 2016 r. odpowiednio o 6,0% i 38,3% kwot tych dochodów uzyskanych w 2015 r.

4. Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe powiatów w latach 2014-2016 przedstawiały się następująco:

	2014	2015	2016
Wydatki majątkowe (mln zł)	3 493	3 427	2 998
w tym: inwestycyjne (mln zł)	3 446	3 384	2 963

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., wydatki majątkowe powiatów zmniejszyły się o 12,5% a w porównaniu do 2014 r. o 14,2%. Wydatki inwestycyjne w roku 2016

zmniejszyły się w stosunku do roku 2015 o 12,4%, zaś w porównaniu z rokiem 2014 o 14,0%.

5. Wynik budżetów powiatów

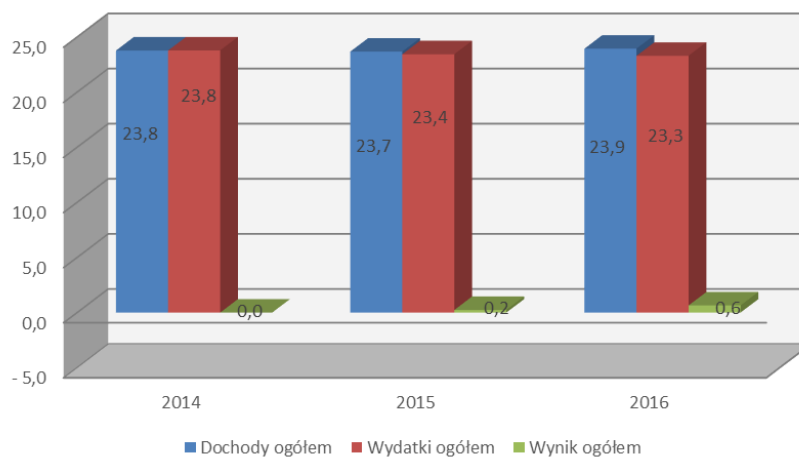
Dochody, wydatki oraz wynik powiatów w latach 2014-2016 w podziale na bieżące i majątkowe przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	3 : 2	4 : 3	4 : 2
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
I. DOCHODY ogółem	23 783	23 681	23 948	99,6	101,1	100,7
I.1. Dochody bieżące	21 787	21 630	22 366	99,3	103,4	102,7
I.2. Dochody majątkowe	1 995	2 051	1 582	102,8	77,1	79,3
II. WYDATKI ogółem	23 784	23 444	23 301	98,6	99,4	98,0
II.1. Wydatki majątkowe	3 493	3 427	2 998	98,1	87,5	85,8
II.2. Wydatki bieżące	20 292	20 017	20 302	98,6	101,4	100,1
III. WYNIK (I-II)	-1	237	648	-	-	-
WYNIK BIEŻĄCY (I.1-II.1)	1 496	1 613	2 063	-	-	-
WYNIK MAJĄTKOWY (I.2-II.2)	-1 497	-1 376	-1 416	-	-	-

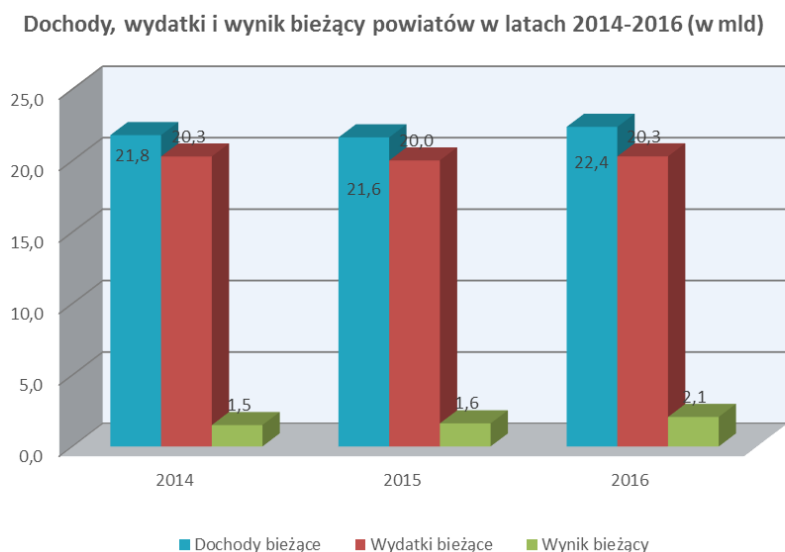
Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów powiatów za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

Nadwyżka operacyjna (dochody bieżące - wydatki bieżące) w powiatach w 2016 r., w porównaniu z 2015 r., zwiększyła się o 450 mln zł, podczas gdy ujemny wynik majątkowy (dochody majątkowe - wydatki majątkowe) zwiększył się w tym czasie o 40 mln zł.

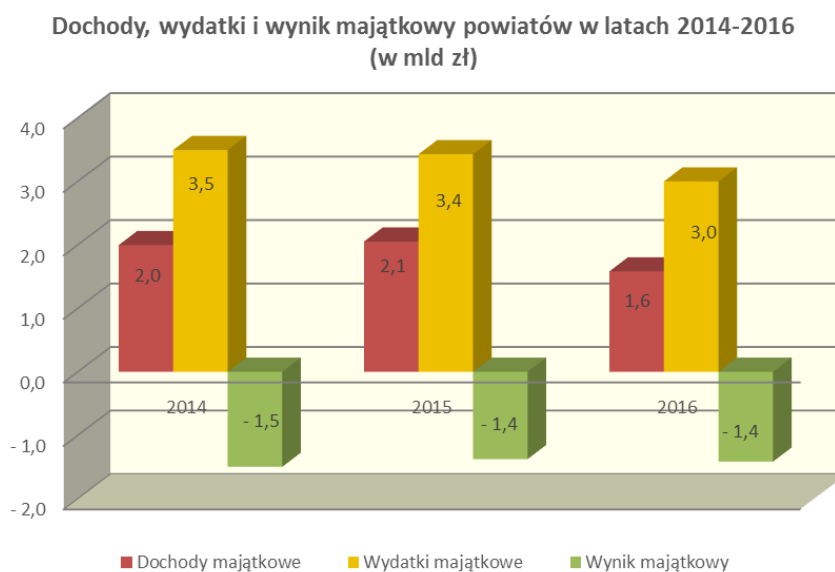
Dochody, wydatki i wynik ogółem powiatów w latach 2014-2016
(w mld)

W 2016 r. budżety powiatów zamknęły się zbiorczo nadwyżką w kwocie 0,6 mld zł.

Dochody bieżące powiatów w 2016 r. zwiększyły się o 3,4% w stosunku do 2015 r.

W 2016 r. wydatki majątkowe w powiatach zostały zrealizowane na poziomie 3,0 mld zł, z czego 1,6 mld zł, tj. 53,3% mogło być sfinansowane z dochodów majątkowych.

W poniższym zestawieniu przedstawiono dane dotyczące liczby powiatów według osiągniętego wyniku bieżącego w latach 2014-2016

Wyszczególnienie	Liczba powiatów wg osiągniętego wyniku bieżącego		
	2014	2015	2016
Dodatni wynik bieżący (nadwyżka operacyjna)	304	312	311
Ujemny wynik bieżący (deficyt operacyjny)	10	2	3

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów powiatów za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

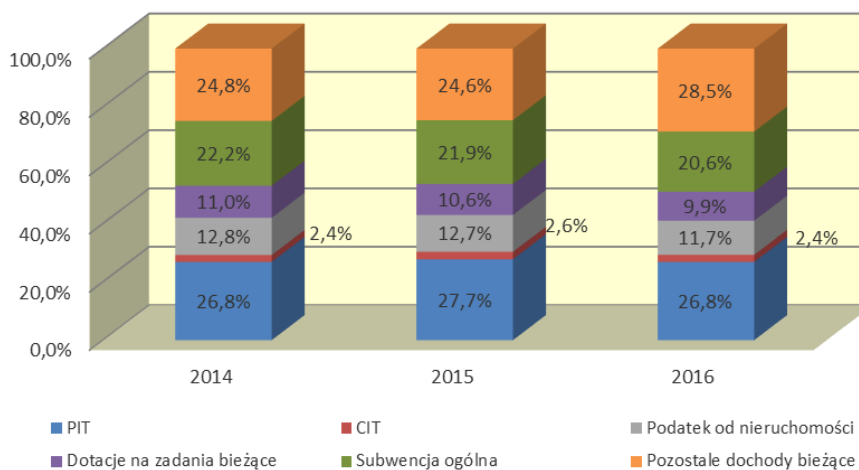
Liczba jednostek, które osiągnęły deficyt operacyjny w roku 2016 zwiększyła się w stosunku do roku 2015 o 1 powiat.

Część IV

Wykonanie budżetów miast na prawach powiatu

1. Dochody bieżące

Struktura dochodów bieżących miast na prawach powiatu w latach 2014-2016

W strukturze dochodów bieżących miast na prawach powiatu w 2016 r. największy udział stanowiły: dochody uzyskiwane z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych 26,8%, subwencja ogólna 20,6% oraz pozostałe dochody bieżące 28,5%.

Dochody bieżące miast na prawach powiatu w latach 2014-2016 przedstawia poniższa tabela

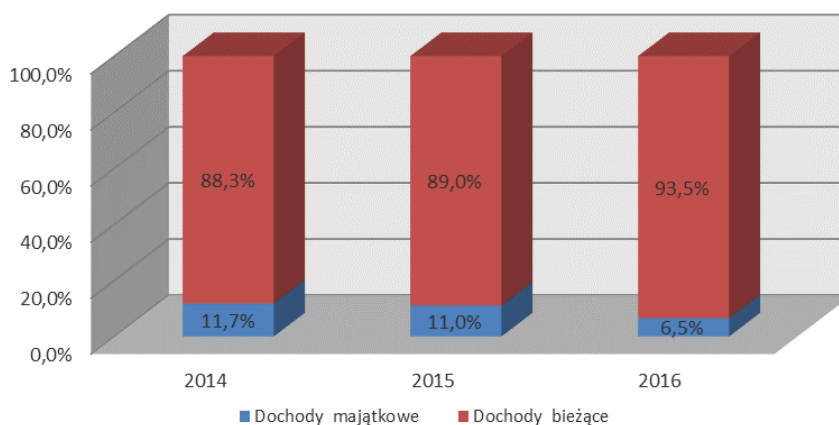
Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	3 : 2	4 : 3	4 : 2
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY ogółem	68 260	70 560	74 420	103,4	105,5	109,0
Dochody bieżące z tego:	60 260	62 777	69 568	104,2	110,8	115,4
PIT	16 166	17 415	18 659	107,7	107,1	115,4
CIT	1 428	1 602	1 699	112,1	106,1	118,9
Podatek od nieruchomości	7 701	7 944	8 148	103,2	102,6	105,8
Dotacje na zadania bieżące	6 618	6 671	6 920	100,8	103,7	104,6
Subwencja ogólna	13 401	13 721	14 332	102,4	104,5	106,9
Pozostałe dochody bieżące	14 946	15 423	19 810	103,2	128,4	132,5

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., dochody bieżące miast na prawach powiatu wzrosły o 10,8%, a w porównaniu do 2014 r. o 15,4%, podczas gdy dochody ogółem wzrosły odpowiednio o 5,5% i o 9,0%.

W 2016 r. najwyższą dynamikę dochodów bieżących w miastach na prawach powiatu można zauważyć w pozostałych dochodach bieżących - 128,4%. Dochody z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) w porównaniu z rokiem 2015 wzrosły o 7,1%, zaś dochody z podatku dochodowego od osób prawnych o 6,1%.

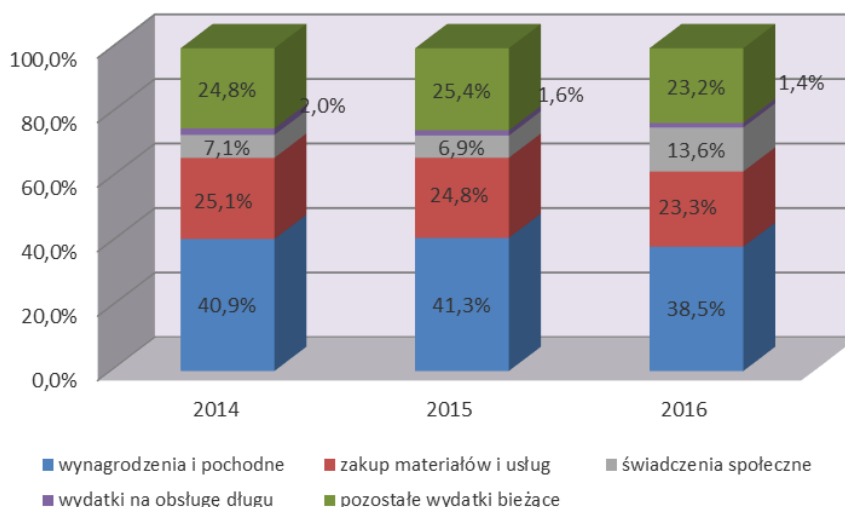
Struktura dochodów ogółem miast na prawach powiatu w latach 2014-2016

W strukturze dochodów ogółem w miastach na prawach powiatu udział dochodów bieżących w 2016 r. wzrósł o 4,5 punktu procentowego w porównaniu do roku 2015.

2. Wydatki bieżące

Struktura wydatków bieżących miast na prawach powiatu
w latach 2014-2016

W 2016 r. w strukturze wydatków bieżących miast na prawach powiatu przeważały wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń 38,5%, zakup materiałów i usług 23,3% oraz pozostałe wydatki bieżące 23,2%. Wydatki miast na prawach powiatu w tych grupach stanowiły łącznie 85,0% wydatków bieżących.

Wydatki bieżące miast na prawach powiatu w latach 2014-2016 przedstawia poniższa tabela

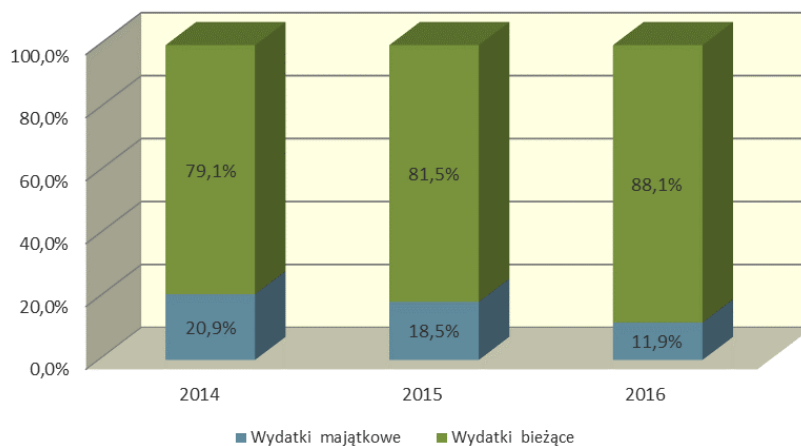
Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	3 : 2	4 : 3	4 : 2
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
WYDATKI ogółem	69 661	69 824	71 942	100,2	103,0	103,3
Wydatki bieżące z tego:	55 105	56 928	63 373	103,3	111,3	115,0
wynagrodzenia i pochodne	22 543	23 483	24 396	104,2	103,9	108,2
zakup materiałów i usług	13 846	14 125	14 770	102,0	104,6	106,7
świadczenia społeczne	3 915	3 916	8 636	100,0	220,5	220,6
wydatki na obsługę długu	1 110	922	886	83,1	96,1	79,8
pozostałe wydatki bieżące	13 691	14 481	14 686	105,8	101,4	107,3

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., wydatki bieżące miast na prawach powiatu wzrosły zbiorczo o 11,3%, a w porównaniu do 2014 r. o 15,0%, a wydatki ogółem wzrosły odpowiednio o 3,0% i o 3,3%.

W omawianych latach najbardziej wzrosły wydatki na świadczenia społeczne. W 2016 r., w porównaniu do 2015 r., wykonanie wydatków z tego tytułu było wyższe o 120,5%.

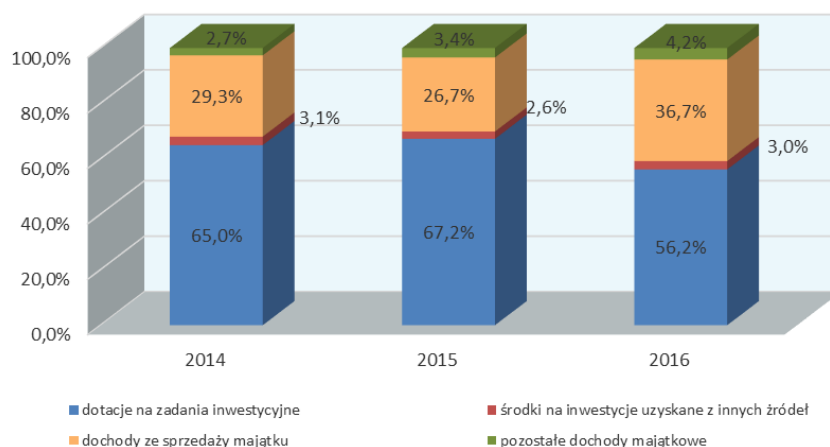
Struktura wydatków ogółem miast na prawach powiatu w latach 2014-2016

W strukturze wykonanych wydatków ogółem miast na prawach powiatu udział wydatków bieżących zwiększył się z 81,5% w 2015 r. do 88,1% w 2016 r.

3. Dochody majątkowe

Struktura dochodów majątkowych miast na prawach powiatu w latach 2014-2016

W 2016 r. w dochodach majątkowych miast na prawach powiatu największy udział stanowiły dotacje na zadania inwestycyjne 56,2% oraz dochody ze sprzedaży majątku 36,7%.

Dochody majątkowe miast na prawach powiatu w latach 2014-2016 przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	3 : 2	4 : 3	4 : 2
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY ogółem	68 260	70 560	74 420	103,4	105,5	109,0
Dochody majątkowe w tym:	8 000	7 783	4 852	97,3	62,3	60,7
dotacje na zadania inwestycyjne	5 197	5 233	2 726	100,7	52,1	52,5
środki na inwestycje uzyskane z innych źródeł	246	204	146	83,1	71,5	59,4
dochody ze sprzedaży majątku	2 345	2 078	1 779	88,6	85,6	75,9
pozostałe dochody majątkowe	213	268	202	125,9	75,3	94,8

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., dochody majątkowe miast na prawach powiatu zmniejszyły się o 37,7%, natomiast w porównaniu do 2014 r. o 39,3%.

Spośród dochodów majątkowych w 2016 r., w porównaniu do 2015 r. najbardziej zmniejszyły się dotacje na zadania inwestycyjne o 47,9%.

4. Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe miast na prawach powiatu w latach 2014-2016 przedstawiały się następująco:

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Wydatki majątkowe (mln zł)	14 556	12 897	8 569
w tym: wydatki inwestycyjne (mln zł)	13 626	12 212	7 713

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., wydatki majątkowe miast na prawach powiatu zmniejszyły się o 33,6%, a w porównaniu do 2014 r. o 41,1%. Wydatki inwestycyjne w porównaniu do roku 2015 zmniejszyły się o 36,8%, zaś w porównaniu do roku 2014 o 43,4%.

5. Wynik budżetów miast na prawach powiatu

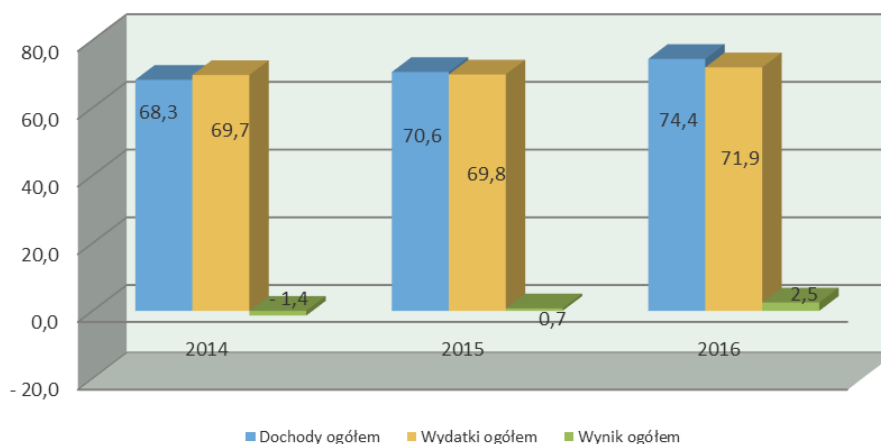
Dochody, wydatki oraz wynik miast na prawach powiatu w latach 2014-2016 w podziale na dochody i wydatki bieżące i majątkowe przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	3 : 2	4 : 3	4 : 2
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
I. DOCHODY ogółem	68 260	70 560	74 420	103,4	105,5	109,0
I.1. Dochody bieżące	60 260	62 777	69 568	104,2	110,8	115,4
I.2. Dochody majątkowe	8 000	7 783	4 852	97,3	62,3	60,7
II. WYDATKI ogółem	69 661	69 824	71 942	100,2	103,0	103,3
II.1. Wydatki bieżące	55 105	56 928	63 373	103,3	111,3	115,0
II.2. Wydatki majątkowe	14 556	12 897	8 569	88,6	66,4	58,9
III. WYNIK OGÓŁEM (I-II)	-1 402	736	2 479	-	-	-
WYNIK BIEŻĄCY (I.1-II.1)	5 155	5 849	6 195	-	-	-
WYNIK MAJĄTKOWY (I.2-II.2)	-6 556	-5 113	-3 716	-	-	-

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

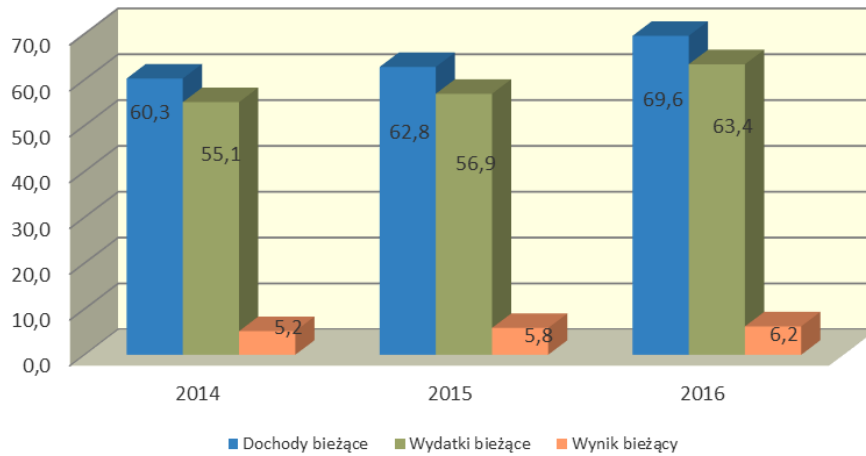
Nadwyżka operacyjna w miastach na prawach powiatu w 2016 r. zwiększyła się w porównaniu do 2015 r. o 346 mln zł, a ujemny wynik majątkowy (dochody majątkowe - wydatki majątkowe) zmniejszył się w tym czasie o 1.397 mln zł.

Dochody, wydatki i wynik ogółem miast na prawach powiatu w latach 2014-2016 (w mld zł)

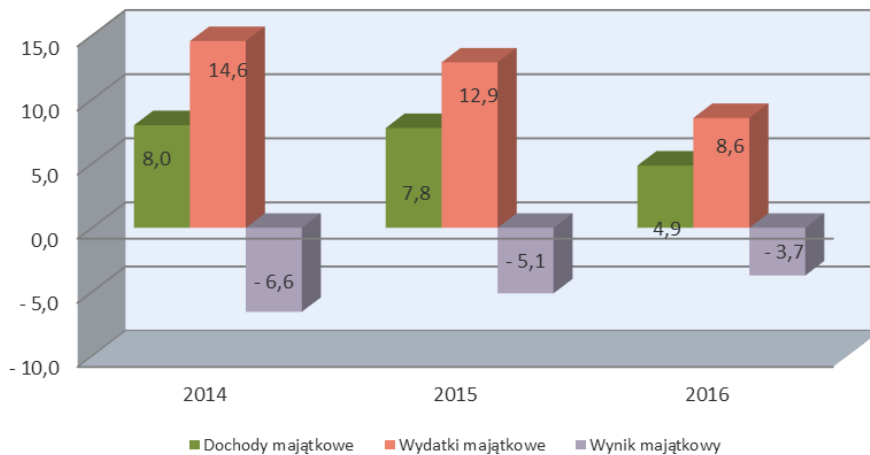
Budżety miast na prawach powiatu w 2016 r. zamknęły się nadwyżką w wysokości 2,5 mld zł.

Dochody, wydatki i wynik bieżący miast na prawach powiatu w latach 2014-2016 (w mld zł)

W latach 2014-2016 miasta na prawach powiatu wypracowały nadwyżkę operacyjną, która w 2014 r. wyniosła 5,2 mld zł, w 2015 r. 5,8 mld zł i w 2016 r. 6,2 mld zł.

Dochody, wydatki i wynik majątkowy miast na prawach powiatu w latach 2014-2016 (w mld zł)

W 2016 r. wydatki majątkowe w miastach na prawach powiatu zostały zrealizowane na poziomie 8,6 mld zł, z czego 4,9 mld zł, tj. 57,0% mogło być sfinansowane z dochodów majątkowych.

W poniższym zestawieniu przedstawiono dane dotyczące liczby miast na prawach powiatu wg osiągniętego wyniku bieżącego w latach 2014-2016:

Wyszczególnienie	Liczba miast na prawach powiatu wg osiągniętego wyniku bieżącego		
	2014	2015	2016
Dodatni wynik bieżący (nadwyżka operacyjna)	65	66	66
Ujemny wynik bieżący (deficyt operacyjny)	1	0	0

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

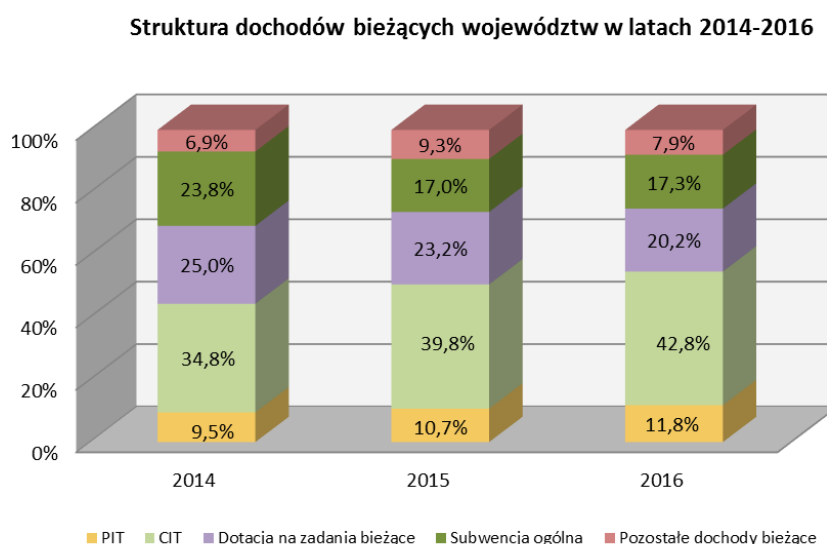
W 2016 r. wszystkie 66 miast na prawach powiatu wykazało dodatni wynik bieżący.

Szczegółowe dane w zakresie realizacji budżetów dotyczące poszczególnych miast na prawach powiatu przedstawiono w załącznikach.

Część V

Wykonanie budżetów województw

1. Dochody bieżące

W strukturze dochodów bieżących województw w 2016 r. największy udział stanowiły: dochody uzyskane z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych 42,8%, dotacje na zadania bieżące 20,2%, subwencja ogólna 17,3%.

W poniższym zestawieniu przedstawiono zbiorcze dane dotyczące wykonanych dochodów bieżących województw w latach 2014-2016

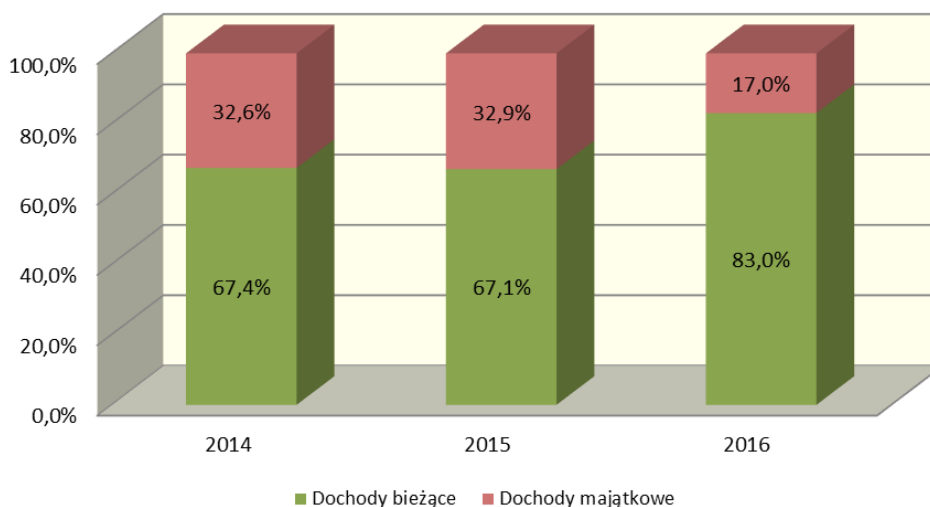
Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM, w tym:	17 746	17 110	13 506	96,4	78,9	76,1
Dochody bieżące, z tego:	11 962	11 474	11 213	95,9	97,7	93,7
PIT	1 137	1 230	1 324	108,2	107,6	116,4
CIT	4 164	4 564	4 802	109,6	105,2	115,3
Dotacje na zadania bieżące	2 986	2 666	2 262	89,3	84,8	75,7
Subwencja ogólna (część bieżąca)	2 851	1 947	1 938	68,3	99,5	68,0
Pozostałe dochody bieżące	823	1 067	887	129,6	83,1	107,8

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., dochody bieżące zmniejszyły się o 2,3%, a w porównaniu do 2014 r. o 6,3%. Dochody ogółem w 2016 r. zmniejszyły się w stosunku do 2015 r. o 21,1%, a w stosunku do 2014 r. o 23,9%.

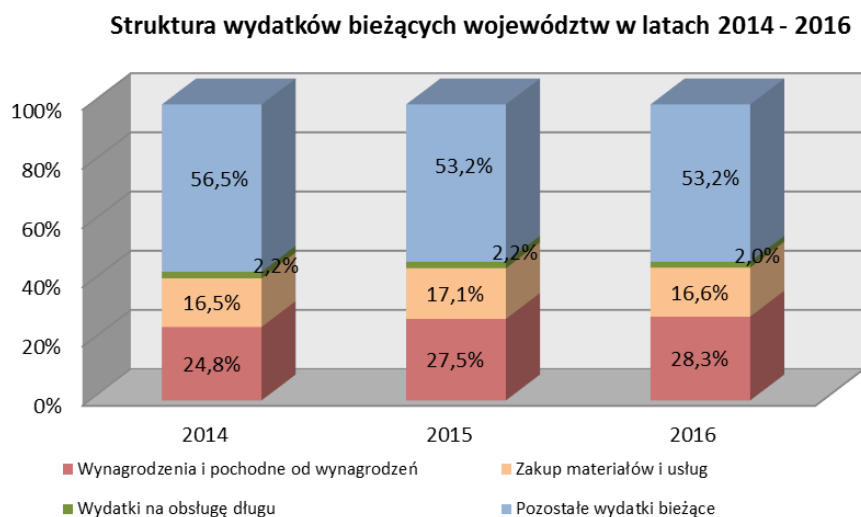
Wśród dochodów bieżących zrealizowanych przez województwa w 2016 r., w porównaniu do 2015 r., nastąpił wzrost dochodów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych o 7,6% oraz z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych o 5,2%.

Struktura dochodów ogółem województw w podziale na bieżące i majątkowe w latach 2014 - 2016

Udział dochodów bieżących województw w strukturze dochodów ogółem zwiększył się z 67,1% w roku 2015 do 83% w roku 2016.

2. Wydatki bieżące

W strukturze wydatków bieżących województw w 2016 r. przeważały pozostałe wydatki i stanowiły 53,2%. Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń stanowiły 28,3%, wydatki na zakup materiałów i usług 16,6%.

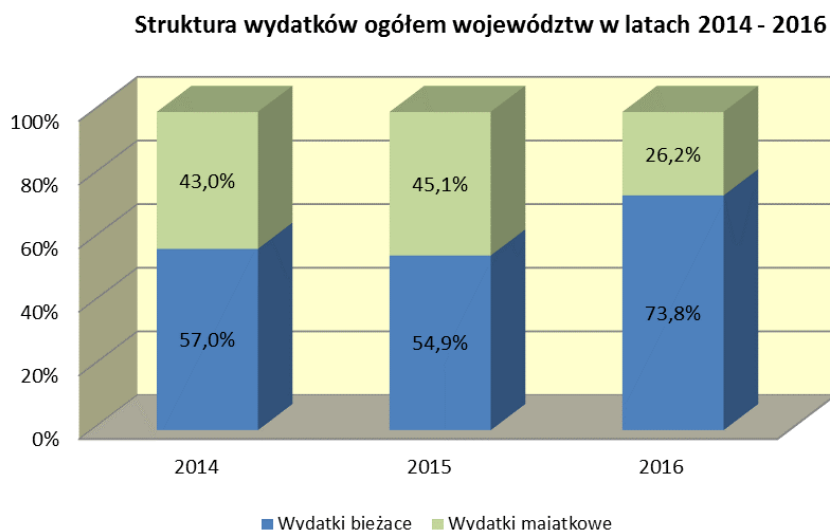
Wydatki bieżące województw w latach 2014-2016 przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
WYDATKI OGÓŁEM, w tym:	18 238	17 203	12 617	94,3	73,3	69,2
Wydatki bieżące, z tego:	10 392	9 440	9 307	90,8	98,6	89,6
Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	2 577	2 599	2 634	100,9	101,3	102,2
Zakup materiałów i usług	1 710	1 617	1 541	94,6	95,4	90,2
Wydatki na obsługę długu	229	206	185	89,9	89,6	80,6
Pozostałe wydatki bieżące	5 876	5 018	4 947	85,4	98,6	84,2

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

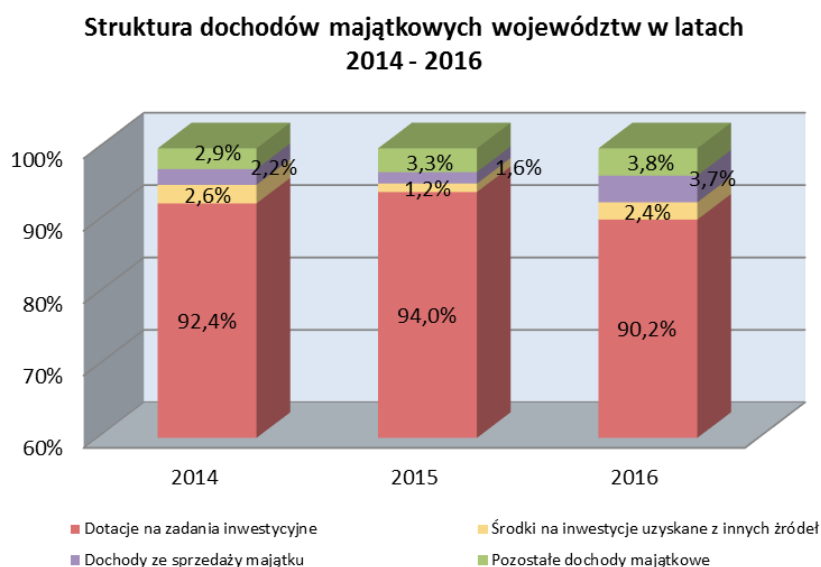
W 2016 r., w stosunku do 2015 r., wydatki bieżące województw zmniejszyły się o 1,4%, a w porównaniu do 2014 r. o 10,4%. Wydatki ogółem w 2016 r., w stosunku do 2015 r., zmniejszyły się o 26,7%, a stosunku do 2014 r. o 30,8%.

Wśród wydatków bieżących zrealizowanych przez województwa w 2016 r. w porównaniu z 2015 r., wzrosły wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń o 1,3%, a zmniejszyły się wydatki przeznaczone na obsługę długu o 10,4%, wydatki na zakup materiałów i usług o 4,6% oraz pozostałe wydatki bieżące o 1,4%.

Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem województw zwiększył się z 54,9% w 2015 r. do 73,8% w 2016 r.

3. Dochody majątkowe

W 2016 r. w dochodach majątkowych województw 90,2% stanowiły dotacje na zadania inwestycyjne. Ich udział, w porównaniu do 2015 r., zwiększył się o 3,8 punktu procentowego.

Dochody majątkowe województw w latach 2014-2016 przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM, w tym:	17 746	17 110	13 506	96,4	78,9	76,1
Dochody majątkowe, z tego:	5 784	5 636	2 293	97,5	40,7	39,6
Dotacje na zadania inwestycyjne	5 343	5 296	2 067	99,1	39,0	38,7
Środki na inwestycje uzyskane z innych źródeł	149	66	55	44,7	82,5	36,9
Dochody ze sprzedaży majątku	127	89	84	70,3	94,9	66,7
Pozostałe dochody majątkowe	165	185	86	112,12	46,73	52,39

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., dochody majątkowe województw zmniejszyły się o 59,3%, a w porównaniu do 2014 r. o 60,4%.

4. Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe województw w latach 2014-2016 przedstawiały się następująco:

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Wydatki majątkowe (mln zł)	7 847	7 763	3 310
w tym: wydatki inwestycyjne (mln zł)	7 707	7 415	3 083

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., wydatki majątkowe województw zmniejszyły się o 57,4%, a w porównaniu do 2014 r. o 57,8%. Wydatki inwestycyjne zrealizowane w 2016 r., zmniejszyły się o 58,4% w porównaniu do roku 2015, natomiast w porównaniu do roku 2014 zmniejszyły się o 60,0%.

5. Wynik budżetów województw

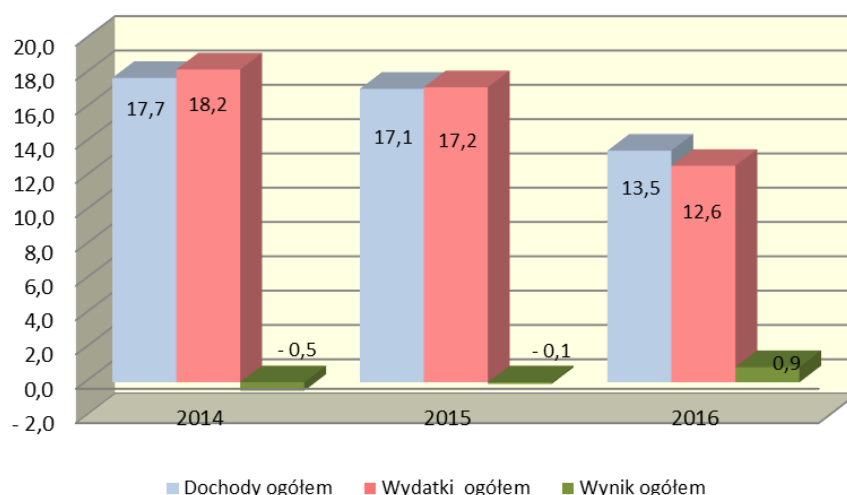
Dochody, wydatki oraz wynik województw w latach 2014-2016 w podziale na bieżące i majątkowe przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2014	2015	2016	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
I. DOCHODY OGÓŁEM, z tego:	17 746	17 110	13 506	96,4	78,9	76,1
I.1 Dochody bieżące	11 962	11 474	11 213	95,9	97,7	93,7
I.2 Dochody majątkowe	5 784	5 636	2 293	97,5	40,7	39,6
II. WYDATKI OGÓŁEM, z tego:	18 238	17 203	12 617	94,3	73,3	69,2
II.1 Wydatki bieżące	10 392	9 440	9 307	90,8	98,6	89,6
II.2 Wydatki majątkowe	7 847	7 763	3 310	98,9	42,6	42,2
III. WYNIK OGÓŁEM (I-II)	-493	-93	888	-	-	-
WYNIK BIEŻĄCY (I.1-II.1)	1 571	2 034	1 906	-	-	-
WYNIK MAJĄTKOWY (I.2-II.2)	-2 063	-2 127	-1 018	-	-	-

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

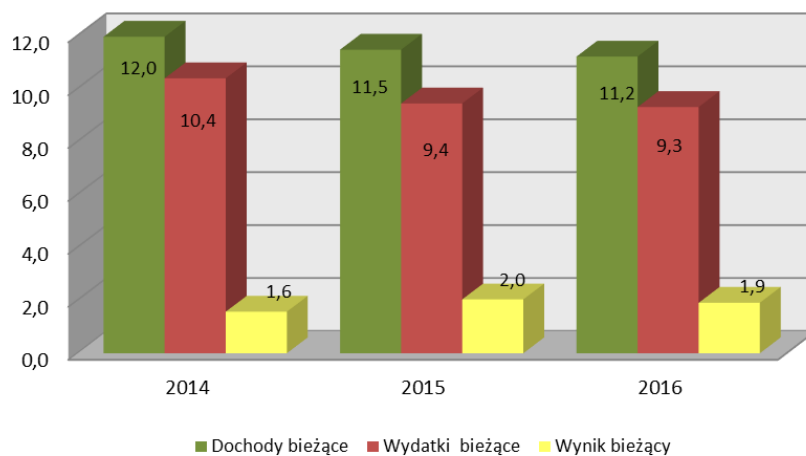
W 2016 r., w porównaniu do 2015 r., nadwyżka bieżąca (dochody bieżące - wydatki bieżące) w województwach zmniejszyła się o 128 mln zł.

Dochody, wydatki i wynik ogółem województw w latach 2014- 2016 (w mld zł)

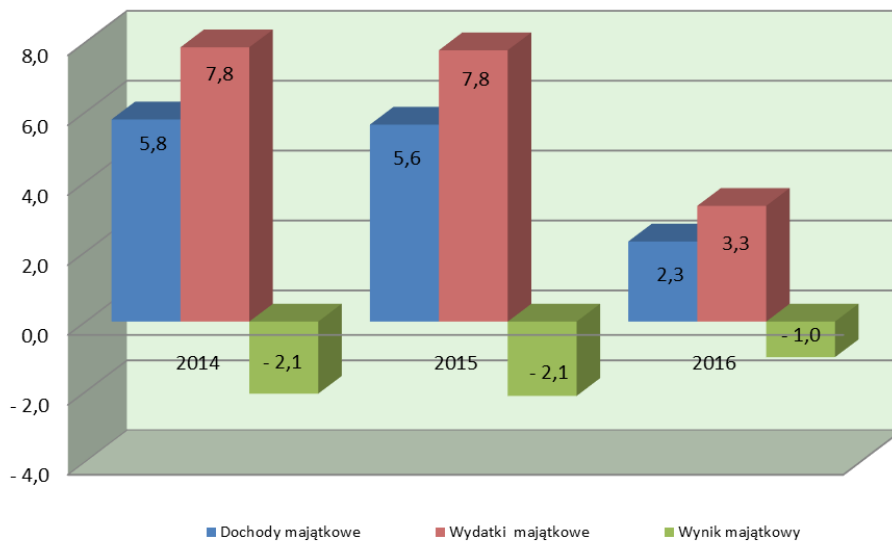
W 2016 r. budżety samorządów województw zamknęły się nadwyżką w wysokości 0,9 mld zł.

**Dochody, wydatki i wynik bieżący województw w latach 2014 - 2016
(w mld zł)**

Nadwyżka bieżąca samorządów województw zmalała w roku 2016 o 0,1 mld zł w stosunku do roku 2015 i wynosiła 1,9 mld zł.

**Dochody, wydatki i wynik majątkowy województw w latach 2014 - 2016
(w mld zł)**

W 2016 r. wydatki majątkowe województw zostały zrealizowane na poziomie 3,3 mld zł, z czego 2,3 mld zł, tj. 70,0% mogło być sfinansowane z dochodów majątkowych.

W poniższym zestawieniu przedstawiono dane dotyczące liczby województw wg osiągniętego wyniku bieżącego w latach 2014-2016:

Wyszczególnienie	Liczba województw wg osiągniętego wyniku bieżącego		
	2014	2015	2016
Dodatni wynik bieżący (nadwyżka operacyjna)	15	16	16
Ujemny wynik bieżący (deficyt operacyjny)	1	0	0

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za lata 2014-2016 (Min. Fin.)

W latach 2015 i 2016 wszystkie województwa wykazały nadwyżkę operacyjną, natomiast w 2014 r. 15 województw wykazało nadwyżkę operacyjną a tylko jedno województwo wykazało deficyt operacyjny.

Szczegółowe dane w zakresie realizacji budżetów dotyczące poszczególnych województw przedstawiono w załącznikach.

Część VI

Relacja z art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych według danych z WPF

Stosownie do art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, w 2016 r. jednostki samorządu terytorialnego obowiązane były stosować zasadę zrównoważenia budżetu jednostek samorządu terytorialnego w części bieżącej, zgodnie z którą organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych, tj. środki pieniężne na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikające z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych. Natomiast na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, z zastrzeżeniem przypadku realizacji zadań bieżących ze środków UE i EFTA. Wówczas, wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków UE i EFTA, w przypadku gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym.

Ponadto zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej - w latach 2013-2015 jednostka samorządu terytorialnego ustalając relację z art. 242 wyłączała wydatki bieżące ponoszone na spłatę przejętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przekształconego na zasadach określonych w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654, z późn. zm.) w wysokości, w jakiej nie podlegały sfinansowaniu dotacją z budżetu państwa.

Różnicę między dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi przedstawiono w poniższej tabeli:

Wyszczególnienie	Prognoza na rok 2016		Prognoza na rok 2017		Prognoza na rok 2018		Prognoza na rok 2019	
	liczba JST	kwota (tys.zł)	liczba JST	kwota (tys.zł)	liczba JST	kwota (tys.zł)	liczba JST	kwota (tys.zł)
WYNIK	2 808	11 198 340	2 808	17 419 593	2 808	18 139 611	2 808	19 597 503
NADWYŻKA	2 705	11 274 759	2 800	17 423 297	2 799	18 142 688	2 796	19 600 189
DEFICYT	100	-76 419	4	-3 704	3	-3 077	3	-2 686
budżet zrównoważony	3	0	4	0	6	0	9	0

Źródło: Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2016-2019 (Min. Fin.)

W wieloletniej prognozie finansowej jednostki samorządu terytorialnego na rok 2016 planowały nadwyżkę bieżącą w wysokości 11 198 mln zł.

Różnicę między dochodami bieżącymi, skorygowanymi o środki określone w przepisach, w szczególności powiększone o nadwyżkę z lat ubiegłych i wolne środki, a wydatkami bieżącymi, pomniejszonymi o wydatki zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej przedstawiono w poniższej tabeli:

Wyszczególnienie	Prognoza na rok 2016		Prognoza na rok 2017		Prognoza na rok 2018		Prognoza na rok 2019	
	liczba JST	kwota (tys.zł)	liczba JST	kwota (tys.zł)	liczba JST	kwota (tys.zł)	liczba JST	kwota (tys.zł)
WYNIK	2 808	19 879 981	2 808	20 554 950	2 808	18 792 097	2 808	20 147 860
NADWYŻKA	2 798	19 903 141	2 804	20 554 950	2 802	18 792 097	2 799	20 147 860
DEFICYT	8	-23 160	0	0	0	0	0	0
budżet zrównoważony	2	0	4	0	6	0	9	0

Źródło: Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2016-2019 (Min. Fin.)

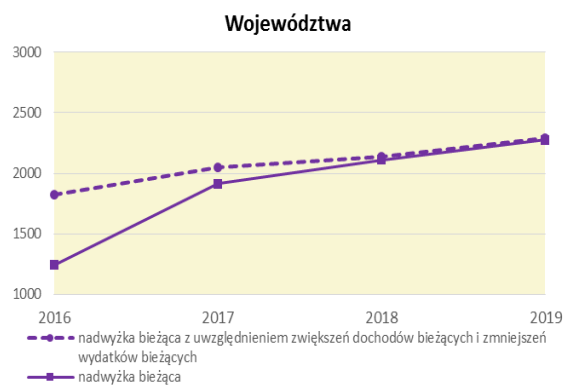
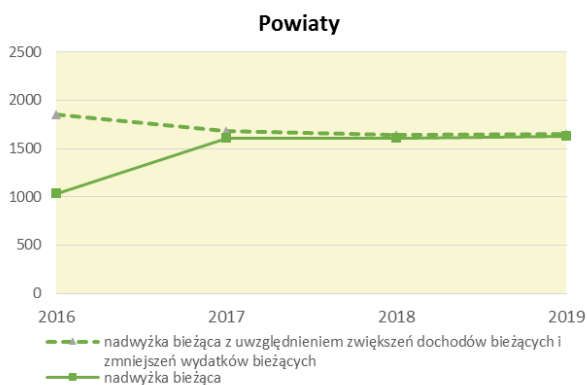
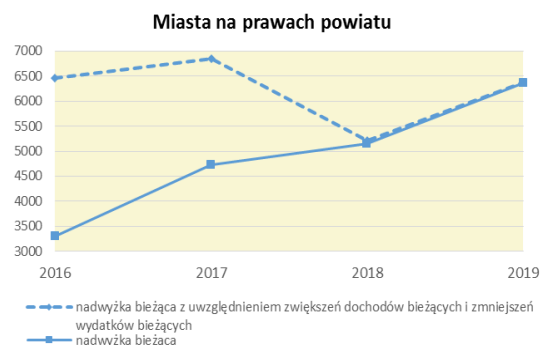
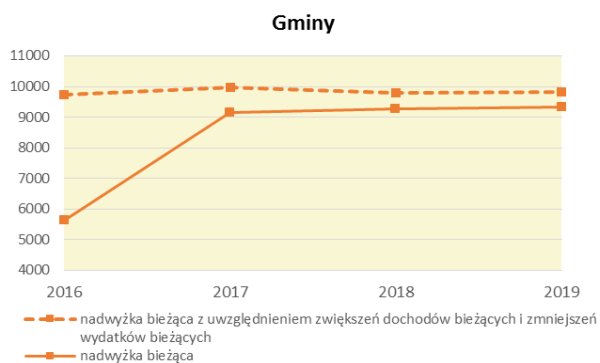
Po uwzględnieniu zwiększeń dochodów bieżących i zmniejszeń wydatków bieżących liczba jednostek, które planowały wyższe wydatki bieżące niż dochody bieżące na rok 2016 zmniejszyła się ze 100 do 8 jednostek a nadwyżka bieżąca wynosiła 19 903 mln zł.

Poniżej przedstawiono kwoty planowanej nadwyżki bieżącej oraz nadwyżki bieżącej z uwzględnieniem zwiększeń dochodów bieżących i zmniejszeń wydatków bieżących jednostek samorządu terytorialnego w latach 2016-2019 (poz. 8.1. i 8.2 z WPF):

— nadwyżka bieżąca

Źródło: Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2016-2019 (Min. Fin.)

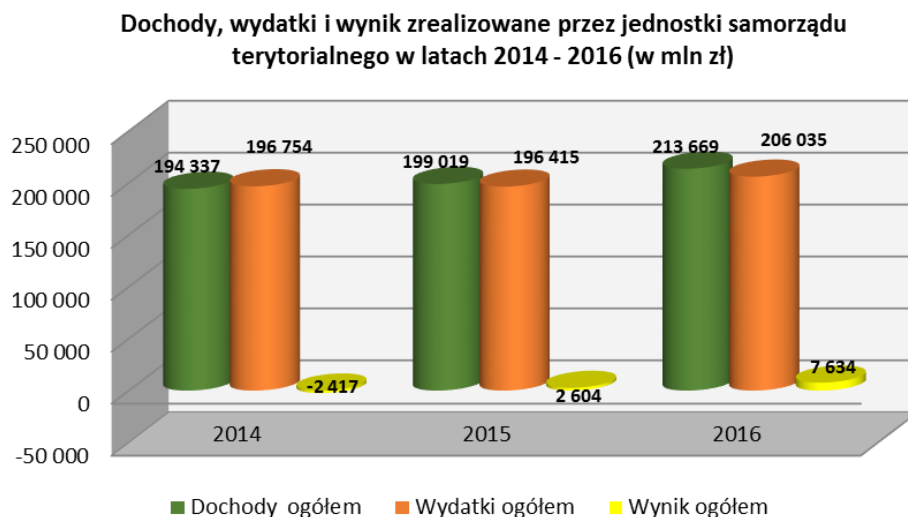
Na poniższych wykresach przedstawiono kwoty planowanej nadwyżki bieżącej oraz nadwyżki bieżącej z uwzględnieniem zwiększeń dochodów bieżących i zmniejszeń wydatków bieżących według kategorii jednostek samorządu terytorialnego w latach 2015-2018 (poz. 8.1. i 8.2 z WPF):

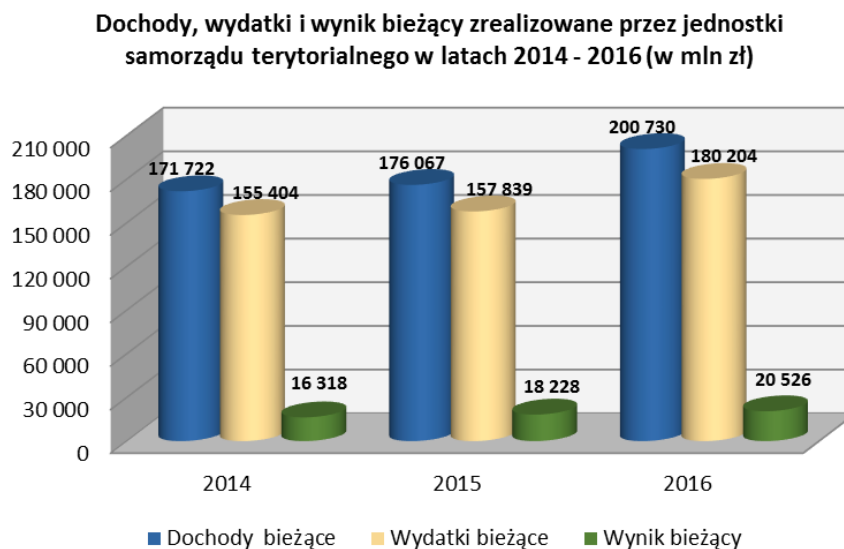
Część VII

Wnioski

Dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego

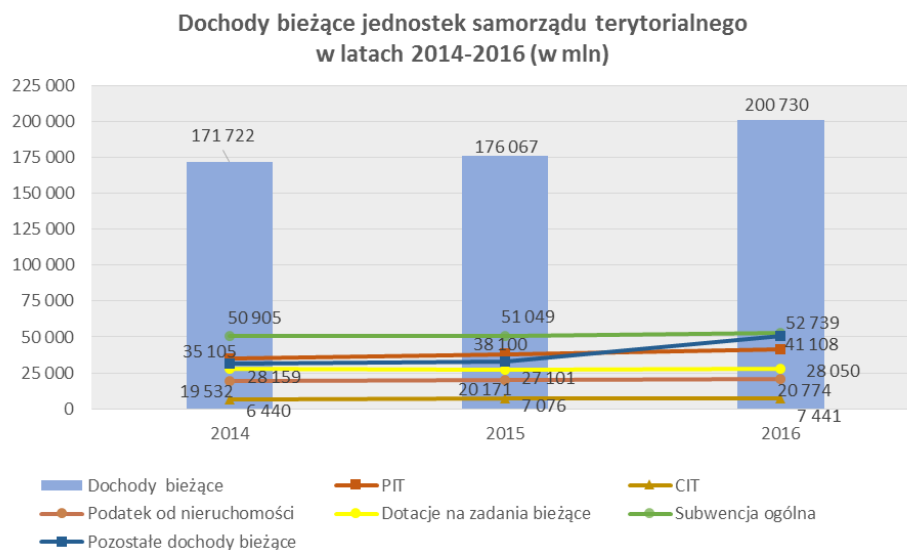

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego wzrosły o 7,4%, a wydatki ogółem wzrosły o 4,9%.

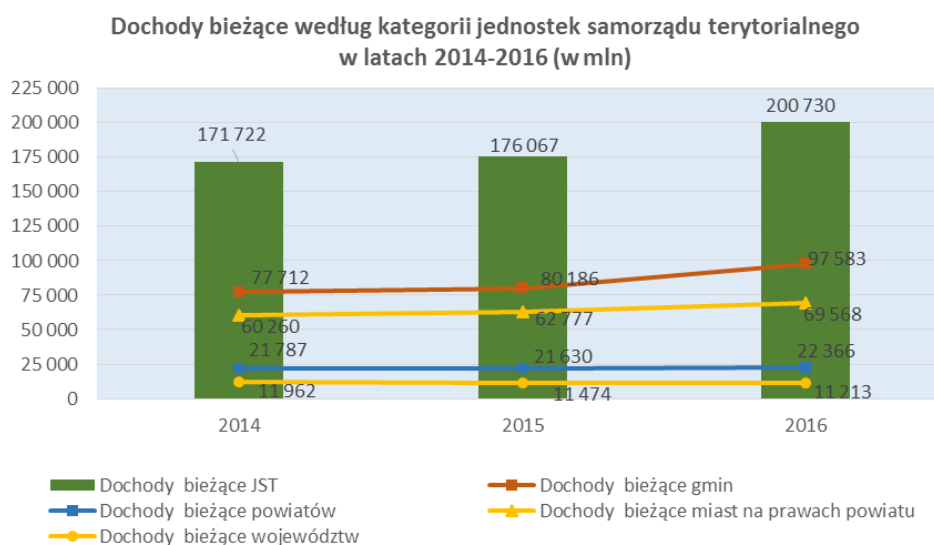

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., dochody bieżące jednostek samorządu terytorialnego wzrosły o 14,0%, a wydatki bieżące wzrosły o 14,2%. W latach 2014-2016 dochody bieżące jednostek samorządu terytorialnego były wyższe od wydatków bieżących.

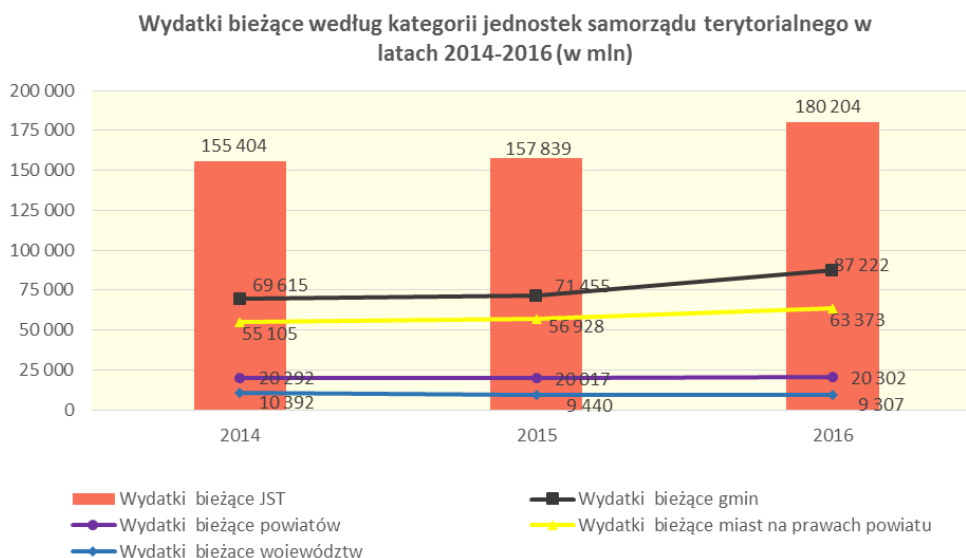
Dochody i wydatki bieżące

W 2016 r. wszystkie źródła dochodów bieżących wykazywały wzrost w stosunku do roku 2015. Najwyższą dynamikę dochodów bieżących jednostki samorządu terytorialnego uzyskały z PIT (7,9%) i CIT (5,2%).

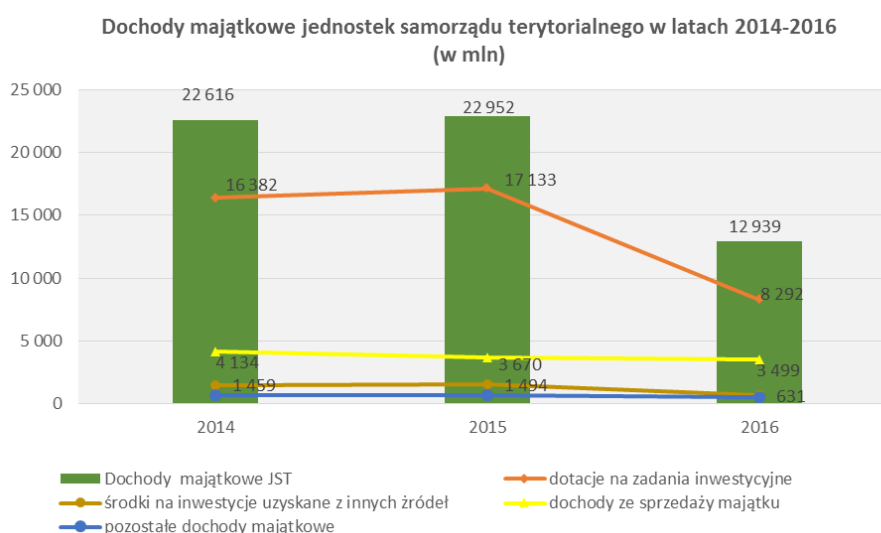

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., dochody bieżące jednostek samorządu terytorialnego wzrosły o 14,0%. Najwyższa dynamika dochodów bieżących była w gminach (21,7%) i w miastach na prawach powiatu (10,8%).

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., wydatki bieżące jednostek samorządu terytorialnego wzrosły o 14,2%. Najwyższy wzrost wydatków bieżących wystąpił w gminach – 22,1% oraz w miastach na prawach powiatu o 11,3%. Spadek zanotowano jedynie w województwach – o 1,4%.

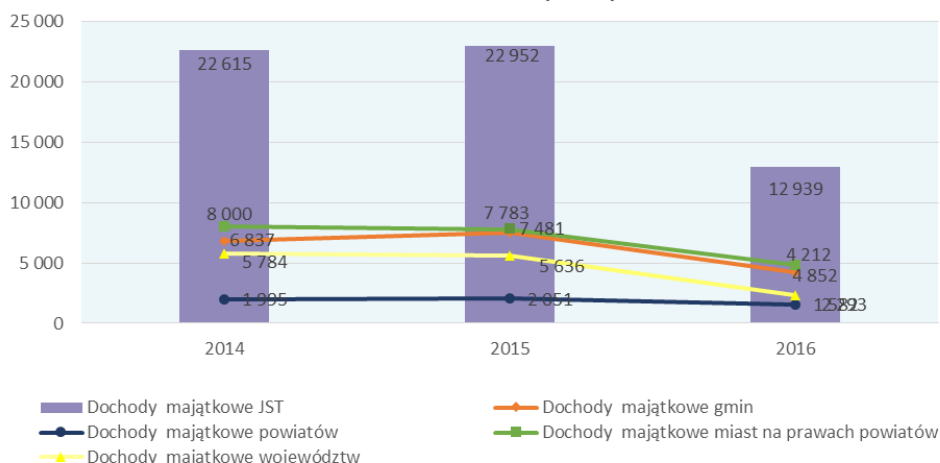
Dochody i wydatki majątkowe

W strukturze dochodów majątkowych jednostek samorządu terytorialnego w 2016 r. dotacje na zadania inwestycyjne stanowiły 64,1%, zostały wykonane w wysokości 8.292 mln zł i były niższe o 51,6% od dochodów z tego tytułu wykonanych w 2015 r.

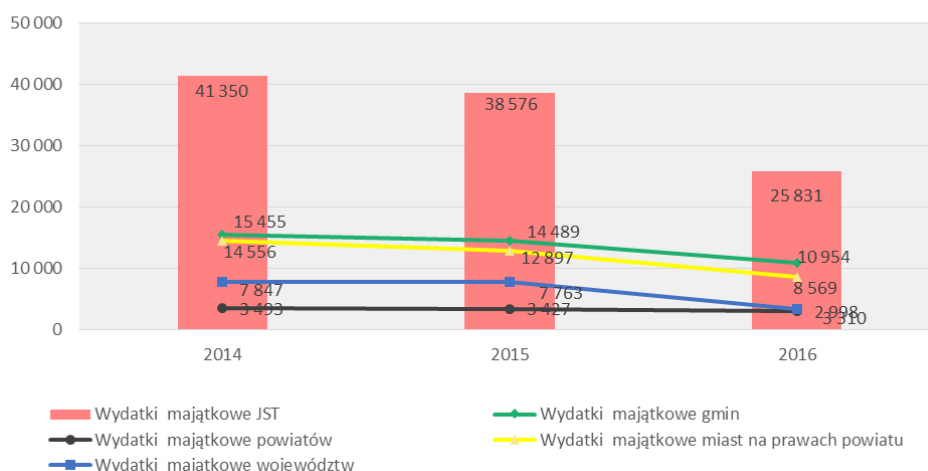

Dochody majątkowe według kategorii jednostek samorządu terytorialnego w latach 2014-2016 (w mln)

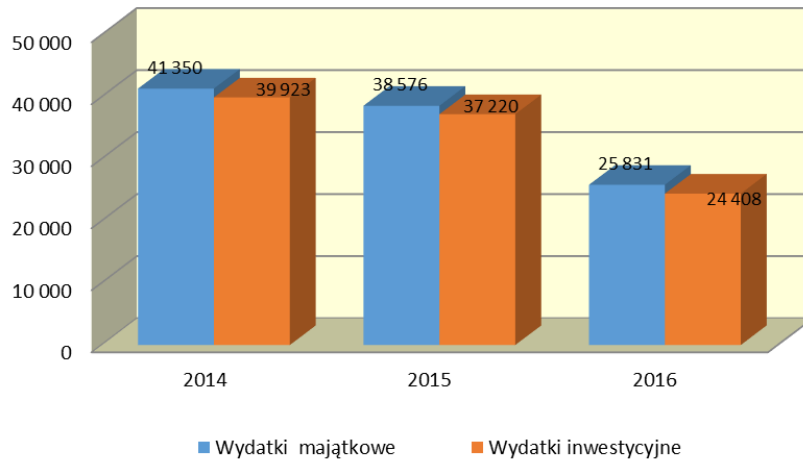
W 2016 roku dochody majątkowe jednostek samorządu terytorialnego zmniejszyły się o 43,6% w porównaniu do roku 2015. We wszystkich kategoriach jednostek zanotowano spadek dochodów majątkowych. Najwyższy spadek zanotowano w województwach, gdzie dochody majątkowe wykonane w roku 2016 były o 59,3% niższe niż w roku 2015.

Wydatki majątkowe według kategorii jednostek samorządu terytorialnego w latach 2014-2016 (w mln)

W 2016 r. wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego były niższe niż w 2015 r. o 33,0%. Zmniejszenie wydatków majątkowych w 2016 r. w stosunku do 2015 r., nastąpiło we wszystkich kategoriach jednostek samorządu terytorialnego. Najwyższy spadek wydatków majątkowych wystąpił w województwach - 57,4%.

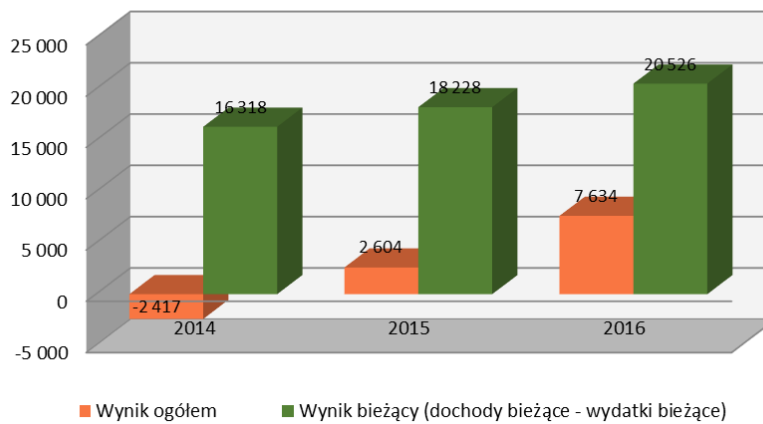
Wydatki majątkowe i inwestycyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonane w latach 2014 - 2016 (w mln zł)

Wydatki inwestycyjne w 2016 r. stanowiły 94,5% wydatków majątkowych, a w latach 2014-2015 - 96,5%.

Wynik

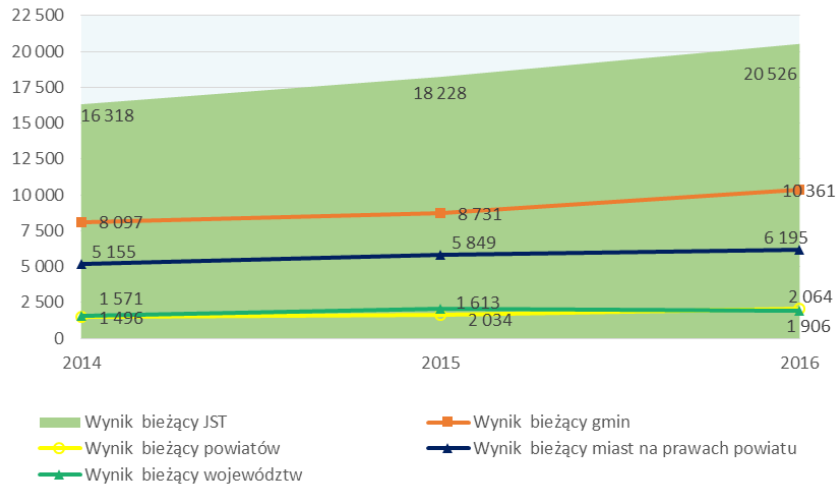
Wynik ogółem i wynik bieżący jednostek samorządu terytorialnego w latach 2014 - 2016 (w mln zł)

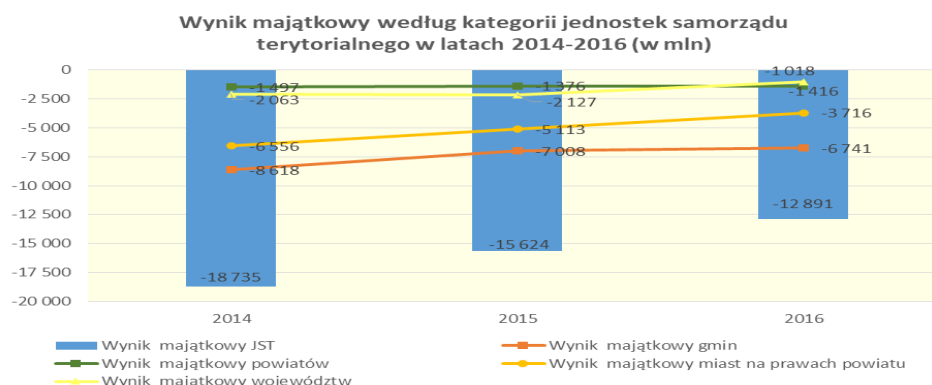
W 2016 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego zamknęły się zbiorczo nadwyżką w wysokości 7.634 mln zł.

W 2016 r. dochody bieżące jednostek samorządu terytorialnego były wyższe niż wydatki bieżące o 20.526 mln zł.

Dynamika wyniku bieżącego według kategorii jednostek samorządu terytorialnego w latach 2014-2016 (w mln)

1. W 2016 r., w porównaniu do 2015 r., nadwyżka operacyjna w jednostkach samorządu terytorialnego zwiększyła się o 2.298 mln zł, tj. o 12,6% z tego w:
  - gminach o 1.630 mln zł, tj. o 18,7%,
  - powiatach o 451 mln zł tj. o 27,9%,
  - miastach na prawach powiatu o 345 mln zł, tj. o 5,9%,
  - w województwach zmniejszyła się o 128 mln zł, o 6,3%.
2. W 2016 r. 2.792 jednostki samorządu terytorialnego (99,4% ogółu) osiągnęło dodatnią różnicę między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi.
3. Liczba jednostek wykazujących ujemny wynik bieżący wynosiła 16 i zmniejszyła się w 2016 r., w porównaniu do 2015 r., o 30 jednostek.
4. W 2016 r. żadne z miast na prawach powiatu i żadne z województw nie wykazało ujemnego wyniku bieżącego.

W 2016 r. we wszystkich kategoriach jednostek samorządu terytorialnego wynik majątkowy (dochody majątkowe – wydatki majątkowe) był ujemny. W porównaniu do 2015 r. wynik majątkowy poprawił się we wszystkich kategoriach jednostek samorządu terytorialnego oprócz powiatów.

Spis załączników:

Załącznik nr 1

Gminy, które wypracowały nadwyżkę operacyjną w 2016 r.

Załącznik nr 2

Powiaty, które wypracowały nadwyżkę operacyjną w 2016 r.

Załącznik nr 3

Miasta na prawach powiatu, które wypracowały nadwyżkę operacyjną w 2016 r.

Załącznik nr 4

Województwa, które wypracowały nadwyżkę operacyjną w 2016 r.

Załącznik nr 5

Gminy, które nie wypracowały nadwyżki operacyjnej w 2016 r.

Załącznik nr 6

Powiaty, które nie wypracowały nadwyżki operacyjnej w 2016 r.